जिल्ला विकास समिति भक्तपुरको आ.व. २०७० ।७१ को

सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन

प्रतिवेदन तयार गर्ने

श्री सृजनशील समाज नेपाल,

कटुञ्जे, भक्तपुर

२०७१ कार्तिक

जिल्ला विकास समिति भक्तपुरको आ.व.

२०७०/७१ को

सामाजिक परीक्षण

प्रतिवेदन

२०७१ कार्तिक

प्रतिवेदन तयार गर्ने

श्री श्रृजनशील समाज नेपाल,

कटुञ्जे, भक्तपुर

विषय सूची

१. पृष्ठभूमि	१
२. सामाजिक परीक्षणको उद्देश्य,	२
३. सामाजिक परीक्षण विधि	२
४. अध्ययनको सिमा	३
५. वृहत छलफल कार्यक्रम	४
६. अनुसूची २ : जिल्ला विकास समिति भक्तपुर	५
७. अनुसूची ३ :	३८
कृषि विकास कार्यालय	३८
जिल्ला शिक्षा कार्यालय	४०
जिल्ला पशु सेवा कार्यालय	४५
जिल्ला खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय	४७
जिल्ला बाल कल्याण समिति	४८
महिला तथा बालबालिका कार्यालय	५१
जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	५६
सि.बि.आर. संस्था, भक्तपुर	५८
नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, भक्तपुर जिल्ला शाखा	६२
भक्तपुर पर्यटन विकास समिति	६४

श्रीमान स्थानीय विकास अधिकारीज्यू
जिल्ला विकास समितिको कार्यालय
भक्तपुर ।

जिल्ला विकास समितिको कार्यालय र श्रृजनशील समाज नेपालबीच सामाजिक परीक्षणको लागि भएको सम्झौता वमोजिम प्रस्तावमा उल्लेख भए बमोजिमको प्रकृया पुरा गरी सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन पेश गरेका छौं ।

१. पृष्ठभूमि

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ तत्सम्बन्धी नियमावली, २०५६ तथा स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली २०६४ अनुसार स्थानीय निकायहरुलाई स्थानीय जनताकालागि आवश्यक सेवा सुविधाहरु व्यवस्थित र प्रभावकारी तरिकाबाट स्थानीय स्तरमानै उपलब्ध गराउन सक्ने अधिकार दिइएको छ ।

नेपाल सरकारले स्थानीय निकायलाई दिने अनुदान लक्षित समुदायहरुको समग्र विकासकोलागि केन्द्रीत गर्ने कुरामा विशेष जोड दिदै आएकोछ । यसकोलागि विशेष बजेटको समेत व्यवस्था गरेकोछ । स्थानीय निकायमा जाने अनुदान रकममा पनि विगतका दिन भन्दा बढोत्तरी भएको छ । यसले स्थानीय निकायलाई अझ जिम्मेवार र उत्तरदायी बनाएकोछ । जनतासंग प्रत्यक्ष नजिक रहेर सेवा प्रवाह गर्ने संस्था स्थानीय निकाय भएकोले स्थानीय निकायसंग जनताका इच्छा आकांछाहरु बढ्नु स्वभाविक हो । स्थानीय निकाय तथा स्थानीय सेवा प्रदायकको काम कारवाहीमा पारदर्शिता र सेवाग्राहीप्रति जवाफदेहिता अभिवृद्धि गर्न र शुसासन कायम गर्नकालागि नेपाल सरकारले विभिन्न नीतिहरु अवलम्बन गर्दै आएकोछ । स्थानीय स्तरमा भए गरिएको कामकारवाहीको जनताप्रति सामाजिक उत्तरदायित्व बहन गर्नकालागिलागि अवलम्बन गरिएका विभिन्न विधि मध्ये सामाजिक परीक्षण पनि एक हो ।

स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावलीको नियम २०१ को उपनियम (१) मा सामाजिक परीक्षण को व्यवस्था गरिएको छ । जस अनुसार "सामाजिक परीक्षण" लाई स्थानीय निकायको योजना, नीति, कार्यक्रम, आयोजना कार्यान्वयन र सेवा प्रवाहले आर्थिक, सामाजिक विकासमा गरेको समग्र योगदानको लेखाजोखा, विश्लेषण र मूल्याङ्कन कार्य भनिएकोछ । यसरी सामाजिक परीक्षण कार्यलाई व्यवस्थित तरिकाले सम्पन्न गर्नकालागि नेपाल सरकारले स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि २०६७ जारी गरी लागु गरेको अवस्थाछ । यसका साथै स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९ मा समेत स्थानीय निकायहरुले सामाजिक परीक्षणकार्यलाई विशेष जोड दिइएकोछ ।

स्थानीय निकाय (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६४ को नियम २०१ ले गरेको व्यवस्था अनुसार वर्षमा एक पटक गर्ने प्रावधान भएको र स्थानीय निकायको न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापन कार्यमा सामाजिक परीक्षणलाई एउटा सूचकको रुपमा राखिएको छ । यसले गर्दा पनि स्थानीय निकायहरू जिविस, नगरपालिका र गा.वि.स.हरूले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको प्रथम चौमासिकभित्र सामाजिक परीक्षण अनिवार्य शर्त बनेकोछ ।

सामाजिक परीक्षणलाई अनुसन्धानात्मक ढंगबाट अध्ययन पश्चात् सम्पूर्ण सरोकारवाला सहितको समावेशी उपस्थितिमा प्रस्तुत गर्न आवश्यक हुन्छ । छलफलमा उठेका सवाल र जवाफलाई समेटी सामाजिक परीक्षकले अन्तिम प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्दछ । यसलाई स्थानीय निकायको योजना तर्जुमाको विभिन्न चरणमा, सामाजिक तथा जनसंख्या समिति र परिषद्मा समेत पेश गर्नु पर्दछ । यसरी स्थानीय निकायबाट भएका कामहरूले सामाजिक उपलब्धि कति हासिल भए सोको विश्लेषणबाट प्रभाव सम्मको अवस्थाको आंकलन गर्न सामाजिक परीक्षण विधि निकै प्रभावकारी हुन्छ । सामाजिक परीक्षणको सैद्धान्तिक पक्षको अनुसरण, सामाजिक परीक्षण कार्यविधिको महत्वपूर्ण पाटो भएकाले यसको सफल कार्यान्वयनवाट आफ्नो सामाजिक विकासको उत्तरदायित्व पूरा गर्नमा स्थानीय निकायलाई ठूलो टेवा पुऱ्याउन मद्दत गर्दछ ।

यसै परिप्रेक्षमा सामाजिक परीक्षण कार्यविधि २०६७ बमोजिम यस श्रृजनशील समाज नेपालबाट भक्तपुर जिल्ला विकास समितिको आ.व. ०७०।७१ को सामाजिक परीक्षण गरी यो प्रतिबेदन प्रस्तुत गरिएको छ ।

२. सामाजिक परीक्षणको उद्देश्य,

स्थानीय निकाय (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६४ को नियम २०१ ले गरेको व्यवस्था अनुरूप जिविसको एक आर्थिक वर्षमा जिविसकै समग्र सामाजिक उत्तरदायित्व परीक्षण (लेखाजोखा) गर्नु यस सामाजिक परीक्षणको उद्देश्य हो । यस अध्ययनको उद्देश्य भक्तपुर जिल्लाको सामाजिक परीक्षण गर्ने रहेको छ । प्रस्तुत अध्ययनले सैद्धान्तिक र व्यावहारिक पक्षलाई समेट्दै जिविसलाई ऐन नियमले तोकेको सामाजिक जिम्मेवारी, त्यस अनुसार संचालित कार्यक्रम, योजनाले ल्याएको सामाजिक उपलब्धि र सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्न सक्ने संस्थागत क्षमता आदिको लेखाजोखा गर्नु यस परीक्षणको उद्देश्य रहेको छ ।

३. सामाजिक परीक्षण विधि

सामाजिक परीक्षणलाई अनुसन्धानात्मक ढंगबाट देहायका विधिहरू प्रयोग गरीएको थियो :

क) सन्दर्भ सामग्री समीक्षा र अध्ययन

- स्थानीय निकाय सम्बन्धी ऐन, नियम, कार्यविधिहरू र निर्देशिकाहरू

- स्थानीय निकायको सामाजिक जिम्मेवारी, लक्ष्य, उद्देश्य
- आवधिक तथा वार्षिक योजना (विषयगत कार्यालयहरूको समेत)
- सामाजिक उपलब्धि, कार्य सम्पादन, परिणाम र प्रभाव सम्बन्धी अभिलेख तथा सूचना
- नागरिक बडापत्र
- वार्षिक प्रतिवेदनहरू

ख) अन्तरवार्ता र समूह छलफल

जिविसका पदाधिकारीहरू, शाखा प्रमुख, आयोजना प्रमुख, विषयगत कार्यालय प्रमुखसँग अर्धसंरचित (Semi-structured) अन्तरवार्ता तथा छलफल गरिएको थियो । अन्तरवार्ताबाट समेटिन नसकेका विषयहरूका लागि सम्बन्धित कर्मचारीहरूको सानो समूह बनाई समूहमा समेत छलफल गरिएको थियो ।

ग) प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुति तथा छलफल

देहाय अनुसारको शीर्षकमा केन्द्रीकृत रही छलफलको लागि प्रस्तुत गरिएको थियो :

- सामाजिक परीक्षणका निष्कर्षहरू
- सामाजिक परीक्षणले औंल्याएका सवालहरू
- सवालहरूको प्राथमिकीकरण
- यी सवालहरूलाई सम्बोधन गर्ने प्रतिबद्धता (समय सीमा सहित)
- सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदनले समेट्न नसकेका विषयवस्तु
- सुझावहरू

घ) प्रतिवेदन तयारी

छलफलमा उठेका सुझाव तथा निर्णयहरू र कार्य योजना सहित प्रतिवेदन तयार गरिएकोछ । विषयगत कार्यालयहरू र जिबिसको वार्षिक लक्ष्य, नीति तथा योजना, जिविसमा परेका गैर सरकारी संस्थाहरूलाई समेत सामाजिक परीक्षणमा समावेश गरिएको थियो ।

४. अध्ययनको सीमा

सामाजिक परीक्षण कार्यविधि अनुसार यस अध्ययनले आ.ब. २०७०।७१ को सामाजिक परीक्षण गर्ने कुरा तोकिएको र यसका विधि र प्रक्रियाहरु सोही अनुसार निर्देश गरिएकोछ । यस सामाजिक परीक्षण कार्यमा जिल्ला विकास समिति भक्तपुरले सामाजिक क्षेत्रमा गरेको कामहरुको मुख्य मख्य

कामहरुलाई आधार मानी हेरिएको छ । बजेट तथा समयको अपर्याप्तताले सम्पूर्ण जिल्लाभरीको आयोजनाको अध्ययन गर्न सकिएकोछैन ।

५. वृहत छलफल कार्यक्रम

भक्तपुर जिल्ला विकास समितिको आ.ब. २०७०।७१ को सामाजिक परीक्षणको क्रममा विभिन्न शाखा, सरोकारवालाहरुसंग छलफल तथा जिविसको बजेट, नीति, योजनाहरुको अध्ययन गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार गरिएको थियो । उक्त प्रतिबेदनमाथि छलफल तथा आवश्यक सुझाव संकलन गर्नकालागि मिति : २०७१।७।२८ गते जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, भक्तपुरको सभाहलमा, विहान ११:०० बजे बृहत भेलाको आयोजना गरिएको थियो ।

उक्त कार्यक्रममा जिविसका पदाधिकारी, कर्मचारी, जिविसका पदाधिकारीहरू, कर्मचारीहरू, सरोकारवालाहरू, उपभोक्ताका प्रतिनिधिहरू (नागरिक समाज, राजनैतिक दलहरू, प्रमुख करदाताहरू, पूर्व जनप्रतिनिधिहरू, पिछडिएका वर्ग, बालबालिका, महिला प्रतिनिधि, स्थानीय गैसस, नागरिक बडा मञ्च तथा सामुदायिक संस्थाहरू, बुद्धिजीवीहरू, प्रत्यक्ष उपभोक्ताका प्रतिनिधि, विषयगत कार्यालयका प्रतिनिधिहरु तथा पत्रकार लगायत १०० जनाको उपस्थिति रहेको थियो । कार्यक्रममा सहभागीहरुको नामावली अनुसूची २ मा दिईएको छ ।

(अनुसूची ४ को बुँदा नं. ६, ७, ८ र ९ संग सम्बन्धित विषयवस्तुहरु अनुसुची २ र ३ मा उल्लेख गरिएका छन्)

अनुसूची २

जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, भक्तपुर
आर्थिक वर्ष २०७०।७१ को
समाजिक परीक्षण प्रतिवेदन

२.स्थानीय निकायको परिचय

२.१ भौगोलिक स्थिति

क्षेत्रफलको हिसावले **भक्तपुर जिल्ला नेपालको** सबैभन्दा सानो जिल्ला हो जुन ११९ वर्ग कि.मी रहेको छ । यसको सिमाना पूर्वमा काभ्रेपलान्चोक जिल्ला, पश्चिमा काठमाडौं र ललितपुर जिल्ला, उत्तरमा काठमाण्डौं र काभ्रेपलान्चोक र दक्षिणमा ललितपुर जिल्ला रहेका छन् । यसको अवस्थिति :२७०३६' देखि २७०४४' उत्तरी अक्षांश र ८५०२१' देखि ८५०३२' पूर्वी देशान्तरबीच रहेको छ । जिल्लको पूर्व पश्चिम लम्बाई १६ कि.मी छ म.भने उत्तर दक्षिण लम्बाई १२.२ कि.मी. रहेको छ । भूभौतिक क्षेत्र को दृष्टिले हेर्दा यो जिल्ला पहाडी क्षेत्र र उपत्यका क्षेत्र दुवैमा पर्दछ ।

प्रमुख नदी /खोला : मनोहरा, हनुमन्ते, तव्याखुसी, महादेव खोला र घट्टेखोला ।

उचाई (औसत) : १३३१ मिटर (समुद्री सतहबाट)

औषत तापक्रम : २०–२५ डिग्री औषत वर्षा (वार्षिक) : :५६ मिलीमिटर

भू–उपयोग : कृषि क्षेत्रः १०२.४ वर्ग कि.मी.,वनजङ्गल क्षेत्रः २१.२ वर्ग कि.मी., झाडी १.६२ वर्ग कि.मी.,

वसोबास क्षेत्र तथा संस्थागत क्षेत्र : २.१० वर्ग कि.मी., अन्य : ०.०६ वर्ग कि.मी.

२.२ राजनैतिक तथा प्रशासनिक विभाजनः

विकास क्षेत्र:: मध्यमाञ्चल

अञ्चल: बागमती

जिल्ला सदरमुकाम:: भक्तपुर नगरपालिका

निर्वाचन क्षेत्र : २ वटा, इलाका : ११ वटा

नगरपालिका : २ वटा (भक्तपुर न.पा. र मध्यपुर थिमी न.पा.

गाविस : १६ वटा (दुवाकोट, झौखेल, चाँगु, छालिङ्ग, नगरकोट, वागेश्वरी, सुडाल, ताथली, चित्तपोल,

नंखेल, सिपाडोल, कटुञ्जे, गुण्डु, दधिकोट, सिरुटार र बालकोट गा.वि.स.)

२. ३. **जनसंख्या स्थिति (राजग, २०६८ प्रारम्भिक अनुसार)** :

कुल जनसंख्या ३,०३,०२७

कुल पुरुष संख्या : १,५४,००६ (५०.८२%), कुल महिला संख्या : १,४९,०२१ (४९.१८%)

विदेशमा रहेको जनसंख्या : ९७०१ (पुरुष : ७५८८, महिला : २११३)

वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर : २.९६% यस दशकमा वृद्धि : ३४.४०%

लैङ्गिक अनुपात : १०३ जिल्लाको जनघनत्व :२५४६ प्रति वर्ग कि.मी.

कुल घरधुरी : ५०,०८६ कुल घरपरिवार संख्या : ७३,०८४

औषत घरपरिवार संख्या : ४.१५

२.४. **शैक्षिक स्थिति** (**स्रोत :Flash 1, 2065**)

कूल साक्षरता दर : ६९.२५% पुरुष साक्षरता : ८१.१७% महिला साक्षरता : ५७.०१%

विद्यालय संख्या : २५७ सामुदायिक विद्यालय : २५७ वटा संस्थागत : २३५ वटा

विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थी संख्या : ६४,७२० छात्र : ३२७६१ छात्रा : ३१९५९

२. ५. **धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरु**

प्रमुख जात्रा : विस्केट जात्रा, गाईजात्रा, जिब्रो छेड्ने जात्रा

प्रमुख पर्वत : नगरकोट, सूर्यविनायक, चाँगु, त्रिशुल डाँडा, तेलकोट, साँगा र खावाभञ्ज्याङ्ग

प्रमुख पर्यटकीय स्थलः चाँगुनारायण मन्दिर (विश्व सम्पदा), भक्तपुर दरबार क्षेत्र, ५५ झ्याले दरबार, न्यातापोल मन्दिर, भैरब मन्दिर र दतात्रय मन्दिर (विश्व सम्पदा), सूर्यविनायक मन्दिर, सूर्योदय र सूर्यास्त देखिने नगरकोट आदि ।

२.६ स्थानीय निकायको प्राथमिकता तथा लक्षहरू

क. लक्ष्य

सहभागितामुलक कार्य प्रणलीको माध्यमबाट लैगिंक समता तथा सुशासन कायम गरेर दिगो विकास गर्ने ।

ख.मूख्य उद्देश्य

१. जनताको आर्थिक एवं सामाजिक जीवनस्तरमा परिवर्तन ल्याउन रोजगारी अभिवृद्दि हुने क्षेत्रलाई उच्च प्राथमिकता दिने ।
२. महिला, जेष्ठ नागरिक, दलित, आदिवासी जनजाति, अपाङ्गता भएका वर्गको विकासमा प्राथमिकता दिई समावेशी विकासलाई जोड दिने ।
३. आन्तरिक स्रोत अभिवृद्धि गर्दै आत्मनिर्भरता तर्फ अघि बढाउन पहल गर्ने ।
४. आर्थिक तथा भौतिक पूर्वाधारको विकासका साथै जनसहभागितामूखी सामाजिक परिचालनद्वारा गरिबी न्यूनीकरणमा विशेष जोड दिने ।

ग. प्राथमिकताका आधारहरु

- नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ ले परिलक्षित गरेका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरु,
- आवधिक योजनाले निर्धारण गरेका अवधारणा, उद्देश्य तथा प्राथमिकताहरु,
- सहस्राब्दी विकास लक्ष्यले निर्धारण गरेको प्रमुख क्षेत्रहरु,
- स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ तथा नियमावली, २०५६ तथा जि.वि.स. अनुदान संचालन कार्यविधि,२०६७ ले निर्दिष्ट गरेको व्यवस्थाहरु,
- राष्ट्रिय योजना आयोगबाट प्राप्त आर्थिक वर्ष २०६९/७० को कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा सम्बन्धी मार्गदर्शन,
- स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट समय समयमा प्राप्त मार्गदर्शन तथा निर्देशनहरु,
- माननीय सभासद्ज्यूहरु, राजनैतिक दल, विषयगत कार्यालय, गै.स.स., निजी क्षेत्र तथा नागरिक समाजबाट प्राप्त सुझावहरु
- वडा नागरिक मंच, गाउँ परिषद्, इलाका स्तर, विषयगत समिति, एकीकृत योजना तर्जुमा समिति हुँदै सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रकृयाद्वारा प्राथमिकीकरण सहित प्राप्त योजना तथा सुझावहरु ।

घ.मुख्य नीति

क) सामाजिक तथा जनसंख्याः

१.महिला

- निर्णय प्रक्रिया र आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनमा महिलाहरुको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्दै लैङ्गिक विभेदलाई कम गरिनेछ।
- महिला माथि हुने घरेलु हिंसा नियन्त्रण गर्न सरोकारवालाहरु समेतको सहभागितामा जनचेतना अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछन्।
- महिला प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम संचालनका लागि सम्बन्धित निकायहरुसँग समन्वय गरिनेछ।
- महिला विरुद्धका हिंसा नियन्त्रणका लागि उजुरी सुन्ने डेस्क स्थापना गरिएको छ भने यसको नियन्त्रणका लागि सामाजिक जागरण वढाउने कार्यमा सवै सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्था एवं सामुदायिक संगठनहरुसँग सहकार्य अभिवृद्धि गर्दै महिलालाई व्यवसायिकतातर्फ उन्मुख गराउन आवश्यक सीपमुलक तालिम प्रदान गरी आत्मनिर्भर बनाउँदै लगिनेछ।

२. वालवालिका

- जिल्लास्थित शिक्षा श्रोतकेन्द्रहरुको संयोजन तथा गैरसरकारी संस्थाहरुको सहयोगमा प्रत्येक गाविसमा बाल क्लव गठन, बालसंरक्षण तथा सम्वर्द्धन समितिको गठन तथा सहजीकरण गरी जिल्लास्तरीय बाल क्लब तथा वालसंरक्षण सञ्जालको क्षमता विकास र सुदृढीकरणको नीति अवलम्वन गरिनेछ।
- वालवालिकाहरु माथि हुने जघन्य प्रकारका हिंसा, दुर्व्यवहार तथा शोषणलाई सम्बन्धित सबै निकायहरुसँगको सहकार्यमा नियन्त्रण गर्ने नीति अवलम्वन गरिनेछ।
- बालमैत्री स्थानीय निकाय निर्माण गर्न जिविसबाट रणनीतिक योजना तर्जुमा गरी सो बमोजिम वालमैत्री स्थानीय निकाय बनाउन पहल गरिनेछ।
- प्रारम्भिक वालविकास कार्यक्रमलाई थप सुदृढीकरण गरिनेछ।

३. दलित वर्ग, आदिवासी/जनजाति

- दलितहरुको परम्परागत सीप तथा पेशालाई आधुनिकीकरण गर्दै नयाँ सीप तथा स्वरोजगारमुखी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- समाजमा रहेको छुवाछुत तथा सामाजिक विभेद उन्मूलनको निम्ति आवश्यक पहल गरिनेछ।
- लक्षित कार्यक्रममा छुट्याइने बजेट कार्यान्वयनको प्रभावकारितामा विशेष जोड दिइनेछ।
- सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत राज्यले सुविधा उपलब्ध गराउने लक्षित समूहको लगत अद्यावधिक गरी
- राखिनेछ साथै त्यस्तो रकमको भुक्तानी क्रमशः बैंकिङ्ग प्रणाली मार्फत गरिने तर्फ पहल गरिनेछ।
- गाविसस्तरीय आदिवासी/जनजाति, दलित वर्ग उत्थान, महिला समन्वय समितिहरु गठन गर्न पहल गरिनेछ।

४.अपाङ्गता

- सबै निकायहरुमा भौतिक संरचना निर्माण गर्दा अपाङ्गमैत्री बनाउन उत्प्रेरित गरिनेछ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको लागि सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरु संचालन गर्नुका साथै समुदायमा आधारित पुनर्स्थापना गर्ने कार्यलाई विशेष जोड दिइनेछ ।
- भक्तपुरमा गठित अपाङ्ग समन्वय समितिलाई अपाङ्गको समस्या पहिचान र कार्यक्रम तयार गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

५. शिक्षा

- जिल्लाको निरक्षरता उन्मूलनका लागि सम्बन्धित विकास साझेदारहरुसँग समन्वय गरी कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालयहरुलाई प्रदान गरिंदै आएको सहयोग कार्यक्रमलाई विद्यार्थी संख्या र आवश्यकताका आधारमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरुको गुणस्तरीय शैक्षिक विकासको लागि स्वस्थ प्रतिस्पर्धा गराउन एस.एल.सी.मा उत्कृष्ट नतिजा ल्याउने विद्यालयलाई पुरस्कृत गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- निजी सार्वजनिक साझेदारीको अवधारणा अनुसार सरकारी तथा निजी संस्थाहरुको शैक्षिक गुणस्तरमा अझै अभिवृद्धि गरी यस जिल्लालाई शैक्षिक पर्यटन केन्द्रका रुपमा विकास गर्न पहल गरिनेछ ।

६.स्वास्थ्य

- स्वास्थ्य क्षेत्रलाई अत्यावश्यक र आधारभूत तथा स्वास्थ्यलाई मौलिक अधिकारको रुपमा स्थापित गर्दै तत्सम्बन्धी कार्यविधिहरु मार्फत क्रियाकलापहरु सम्पादन गरिनेछ तथा स्वास्थ्यको पहुँच सर्वसाधारणमा सहज तुल्याउने नीति अवलम्वन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य तथा उपस्वास्थ्य चौकीहरुमा भौतिक पूर्वाधार विकास तथा स्तरवृद्धि गर्दै स्वास्थ्य क्षेत्रबाट सम्पादन गर्ने सेवालाई समयानुकुल गुणस्तरीय बनाउन पहल गरिनेछ ।
- अधिकांश ग्रामीण महिलाहरु प्रजनन् स्वास्थ्य समस्याबाट ग्रसित रहेको तथ्यलाई ध्यानमा राखी आवश्यक कार्यक्रम संचालनका लागि गा.वि.स.हरुलाई उत्प्रेरित गरिनेछ ।
- एच.आई.भी. एड्स लगायतका अन्य सरुवा रोगहरुको नियन्त्रणका लागि यस क्षेत्रमा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्था बीच समन्वय अभिबृद्धि गरी जिल्ला एड्स समन्वय समितिलाई समन्वयकारी संस्थाको रुपमा सुदृढ गरिनेछ ।
- मानव अंग प्रत्यारोपण इकाईको स्थापना गर्ने मन्त्रिपरिषद्को निर्णय भै सकेको भक्तपुर अस्पताललाई विशेषज्ञ अस्पतालको रुपमा विकास गरी उपत्यकामा रहेका अन्य अस्पतालहरुको चाप समेत कम गर्ने गरी सेवा सुविधा विस्तार गर्ने तर्फ पहल गरिनेछ ।
- भक्तपुर जिल्लामा एम्बुलेन्स सेवा प्रदायक संस्था धेरै भएपनि छुट्टाछुट्टै रुपमा सेवा प्रदान गर्दा प्रभावकारी हुन नसकेको अनुभूति भएकोले एकद्वार प्रणालीबाट जिल्लामा एम्बुलेन्स सेवा संचालन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ । यसको लागि जिल्ला विकास समितिबाट अनुदानको समेत व्यवस्था गरिनेछ ।

७.जेष्ठ नागरिक

- जेष्ठ नागरिकहरुको अनुभव र सीपलाई सामाजिक तथा आर्थिक विकासको कार्यमा उपयोग गरी उनीहरुको जीवन सहज, सुरक्षित र सम्मानित गराउने नीति अवलम्वन गरिनेछ ।

- जेष्ठ नागरिकहरुको आध्यात्मिक चिन्तन र एक अर्काका भावना आदान प्रदान गर्न तथा समाजमा उनीहरुको जीवनलाई मर्यादित बनाउन सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी, निजी तथा स्थानीय संघ संस्थाहरुको समन्वय र सहकार्यमा विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

८.गैसस/उपभोक्ता समिति

- उपभोक्ता समितिद्वारा संचालित कुनै पनि योजना सम्पन्न भएपछि सो योजनाको बारेमा प्राविधिकबाट कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन र फरफारक नभएका त्यस्ता उपभोक्ता समिति तथा समितिका पदाधिकारीहरुलाई पुनः अर्को योजनाका लागि सम्झौता नगरिने कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- विभिन्न क्षेत्रमा कार्यरत गैससहरुको तथ्यांकलाई अद्यावधिक गर्दै ती क्षेत्रको कार्यलाई थप व्यवस्थित बनाउन सहभागिता, साझेदारीता तथा समन्वयको व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- सामाजिक परिचालनलाई समाज रुपान्तरणको प्रमुख आधारका रुपमा लिइनेछ ।

९.युवा तथा खेलकुद

- समाज विकासको सबैभन्दा महत्वपूर्ण शक्तिको रुपमा रहेको युवाहरुका लागि स्वरोजगारमूलक सीप तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- खेलकुद विकासका लागि आवश्यक खेल मैदान तथा पूर्वाधार विकासको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१०.संस्कृति तथा पर्यटन

- जिल्ला पर्यटन विकास समितिलाई सुदृढ गर्दै जिल्ला पर्यटन विकास तथा व्यवस्थापन योजना अनुरुपका क्रियाकलापहरु निजी क्षेत्र, गैसस तथा अन्य सरकारी निकायहरुसँग समन्वय गरी आ.व. २०६९/७० देखि
- कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ । उक्त कार्यलाई समष्टिगत रुपमा अघि बढाउन एक पर्यटन विकास विशेष कोषको स्थापना गरिनेछ ।
- परम्परागत चाडपर्व, जात्रा, कला, साहित्य, संगीत सम्बन्धी क्षेत्रको संरक्षण, सम्वर्द्धन र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम संचालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

ख) कृषि, बन तथा वातावरण :

१. कृषि तथा सहकारी

- कृषिलाई व्यावसायीकरण गर्न किटनाशक औषधी तथा रासायनिक मलको प्रयोगलाई न्यूनीकरण गर्दै माटो परीक्षणलाई व्यापकता दिई एक गाउँ एक उत्पादनको नीतिलाई प्रोत्साहन गरी प्राङ्गारिक खेती बारे जनचेतना जगाउने तथा प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइएको छ ।
- जि.वि.स.बाट योजना, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अधिकांश जनताको मूख्य आय श्रोतको रुपमा रहेको कृषि क्षेत्रमा लगानीलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- कृषिमा विविधिकरण, व्यावसायीकरण गरी उन्नत विउविजनको प्रयोग मार्फत जिल्लाको समग्र कृषिको उत्पादकत्व वृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
- पशु बीमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ साथै समुदाय व्यवस्थित कृषि श्रोत केन्द्रको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- उपत्यकामा खपत हुने फलफूल, तरकारी तथा पशुजन्य उत्पादनलाई आय आर्जनको मुख्य श्रोतको रुपमा विकास गरी कृषकहरुलाई आत्मनिर्भर गराउन विशेष जोड दिइनेछ ।
- जिल्लाको भौगोलिक बनावटलाई दृष्टिगत गरी च्याउ, कुरिलो जस्ता नगदे तथा बेमौसमी तरकारी खेती, अन्नवाली, फलफूल, व्यवसायिक पुष्प खेतीलाई प्रवर्द्धन गरी आधुनिक कृषि प्रणाली एवं व्यावसायीकरणलाई जोड दिइनेछ ।
- कानून बमोजिम स्थापित सहकारी संस्थालाई योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रक्रियामा सहभागी गराउँदै लगिनेछ ।
- अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी वर्ष, २०१२ लाई सफल तुल्याउन सरोकारवालाहरुसँग समन्वय गरी विविध कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छन् ।

२. वन, वातावरण तथा भूसंरक्षण

- विकास योजना संचालन गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन गर्ने परिपाटीलाई संस्थागत गर्दै लगिनेछ साथै जलवायु परिवर्तनको नकारात्मक असरलाई न्यूनीकरण गर्न सम्बन्धित निकायको सहकार्यमा विशेष कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- जिल्लाको वातावरण व्यवस्थापनको लागि जनस्तरमा चेतना अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै वातावरण संरक्षणमा स्थानीय जनताको सहभागिताको अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- जिल्लामा रहेका खानीहरु लगायत अन्य कलकारखानाहरु, जिल्लामा संचालित इट्टा भट्टा तथा क्रसर उद्योगको संचालनलाई वातावरण मैत्री बनाउने प्रयास गरिनेछ । साथै जिल्लाको समष्टिगत वातावरणीय पक्षको अवस्था मूल्यांकन गरिनेछ ।
- सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघसँग साझेदारीमा कार्यक्रम संचालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३. भूमि

- सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा, गुठी लगायतका जग्गाको संरक्षणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- भूमि माथिको द्वैध स्वामित्वको अन्त्य गर्न मोही र जग्गाधनी बीचको जग्गा बाँडफाँडको प्रकृया हाल स्थगित
- रहेकोले सोबाट जिल्लावासीहरुलाई पर्न गएको असुविधालाई मध्यनजर गर्दै सो स्थगित भएको कार्यलाई
- निरन्तरताका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।

४. सिंचाई

- साना सिंचाई कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

ग) भौतिक पूर्वाधार तथा संरचना विकास :

१. खानेपानी तथा सरसफाई

- विगतमा निर्माण भई संचालनमा रहेका खानेपानी आयोजनाहरुको समयानुकुल मर्मत सम्भारको व्यवस्था गरी यसको दिगोपनको लागि सम्बन्धित उपभोक्ताहरुलाई जिम्मेवार बनाइनेछ।
- जिल्लाभरी स्वच्छ तथा सफा खानेपानीको उपलब्धताको लागि क्रमशःथप कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछन्।
- भक्तपुरको खानेपानीको आवश्यकतालाई दीर्घकालिनरुपमा व्यवस्थापन गर्न जिल्लाभित्रका खानेपानीका स्रोतहरुको पहिचान गरी संरक्षण गर्न जरुरी भएकोले प्रथमत मुहानपोखरीमा खानेपानी स्रोत भण्डारण तथा व्यवस्थापन गर्न अध्ययन तथा सर्वेक्षण कार्य शुरु गर्न पहल गरिनेछ।
- भक्तपुर जिल्लालाई सन् २०१५ सम्ममा खुल्ला दिशामुक्त क्षेत्र बनाइनेछ। आगामी आ.व. ०६९/७० मा सिरुटार, गुण्डु, नगरकोट र सुडाल गा.वि.स.लाई खुला दिशामुक्त क्षेत्र बनाउन संयुक्त एवं समन्वयात्मक रुपमा कार्य गरिनेछ।

२. प्रकोप व्यवस्थापन

- प्रकोपबाट जिल्लावासीको सुरक्षाको लागि प्रकोप सम्बन्धी सूचना प्रवाह तथा सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु समन्वयात्मक रुपमा संचालनमा विशेष जोड दिइनेछ।
- जिल्ला विकास समिति सहित जिल्लास्थित विभिन्न निकायहरुको पहलमा तयार भएको प्रकोप व्यवस्थापन रणनीति क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ।

३. विद्युत/उर्जा

- हालै मात्र जिविसमा स्थापना भएको वैकल्पिक उर्जा तथा वातावरण शाखालाई व्यवस्थित गर्दै वैकल्पिक उर्जा तथा वातावरणसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछन्।

४. सडक

- भक्तपुरको चक्रपथ सडक निर्माण कार्यलाई प्रभावकारीरुपमा सम्पादन गर्न चक्रपथको बाँकी खण्डको विस्तृत
  योजना सर्वेक्षण (DPR) कार्य सम्पन्न गर्दै निश्चित विन्दुबाट सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउने नीति लिइनेछ।
- पर्यटकीय, धार्मिक महत्वका सडकसम्म जोड्ने तथा अन्तर गा.वि.स. र अन्तर जिल्ला जोड्ने सडकहरुलाई प्राथमिकतामा राखी छनौट गरिनेछ।
- जिल्ला यातायात गुरुयोजना (DTMP) को प्राथमिकतामा परेका सडक आयोजनाहरुलाई प्राथमिकतामा राखी बजेट विनियोजन गर्दै लगिनेछ।
- जिल्लाले छनौट गरी संचालन हुने प्रत्येक आयोजनाहरुको मर्मत सम्भार कोषमा रकम राख्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य गरिनेछ।

५. शहरी विकास

- नगरोन्मूख गा.वि.स. र नगरपालिका क्षेत्रमा जमीनमा भइरहेको खण्डिकरणलाई रोकी व्यवस्थित शहरीकरणका

- लागि हाल कायम रहेको मापदण्डमा सुधार गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ।

घ) सुशासन:

१. संगठन

- कार्यालयबाट सम्पादन हुने कार्यहरुलाई आधुनिक सूचना प्रणालीमा आवद्ध गराई चुस्त, दुरुस्त र प्रभावकारी वनाउन थप कार्य गरिनेछ।
- त्रि-वर्षीय क्षमता विकास योजना अनुरुप जि.वि.स., गा.वि.स., राजनैतिक दल, गै.स.स., नागरिक समाज, निजी क्षेत्र लगायतका सरोकारवालाहरुको क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- जि.वि.स.को कार्यालयको विद्यमान संगठन संरचनालाई प्रभावकारी, समयसापेक्ष एवं सेवामूलक तुल्याइनेछ।
- जि.वि.स.को कार्यालय संचालन भई आएको भवन अत्यन्त साँघुरो भई कार्यालय संचालनमा अप्ठ्यारो महशूस भएकोले नयाँ भवन संरचना तयार गर्न यसै आ.व.बाट जग्गा खरिद प्रक्रियालाई अघि बढाइनेछ।
- जिल्लामा संचालन हुने कार्यक्रमहरुलाई अझ प्रभावकारी र पारदर्शी बनाउन सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक परीक्षण जस्ता कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- गत विगतमा संचालित अधुरा योजनाहरुको बाँकी रहेका पेश्कि बेरुजुको रुपमा रहि रहेकोले कामको मुल्याँकनको आधारमा पेश्कि फछ्र्यौट गरी बेरुजु कम गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ।

२. योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन

- योजना तर्जुमा एवं कार्यान्वयन प्रक्रियामा सवै सरोकारवालाहरुको सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ।
- पूर्वाधारहरुको पुननिर्माण तथा पुर्नस्थापनामा विशेष जोड दिइनेछ।
- योजनाहरुको अनुगमन तथा मूल्यांकन कार्यलाई उच्च प्राथमिकता प्रदान गरिनेछ।

३. सूचना तथा संचार

- जिल्ला सूचना तथा अभिलेख केन्द्रलाई सूचना बैंकको रुपमा व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ।
- जिल्लाको विकास निर्माण लगायत विविध गतिविधिहरुको सकारात्मक सूचना प्रवाह गर्ने संचार
- माध्यम/प्रतिनिधिलाई पुरस्कृत गर्दै लाने नीति लिइनेछ।
- विषयगत कार्यालय, गैसस, सहकारी एवं अन्य निकायहरु समेतको सहभागितामा एकीकृत अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रणालीलाई संस्थागत गर्दै सामुहिक जवाफदेहिता वहन गर्ने परिपाटीलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।

४. सामाजिक परिचालन

- गाउँ विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै गरिबी न्यूनीकरणमा जोड दिइनेछ। स्थानीय विकास कोषलाई सामाजिक परिचालन इकाईको रुपमा स्थापित गर्दै जि.वि.स.वाट संचालित हुने सामाजिक

परिचालनका कार्यक्रमहरु सामान्यतया स्थानीय विकास कोष मार्फत नै संचालन गरिने नीति लिइएको छ ।

३. गत वर्ष (आ.ब. २०७०।७१) को मूख्य मूख्य उपलब्धिहरु

- स्थानीय निकाय वित्तीय आयोगद्वारा गरिएको न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापनमा जिल्ला विकास समिति, भक्तपुरले पाँचौ स्थान प्राप्त गरि थप अनुदान प्राप्त गर्न सफल भएको छ । यसै गरी जिल्लाका १६ वटै गाउँ विकास समितिहरु न्यूनतम शर्त मापनमा सफल भएका छन् ।
- उपभोक्ताहरुले गत आ.व.मा संचालन गरेका सबै योजनाहरुको सार्वजनिक परीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।
- भक्तपुरको पर्यटकीय सम्भावनालाई व्यवस्थित रुपमा अघि बढाउन नेपाल पर्यटन वोर्डसँगको साझेदारीमा भक्तपुर जिल्लाको पर्यटन विकास तथा व्यवस्थापन योजना तयार गरिएको छ ।
- लेखा परीक्षणको बेरुजु अंक र पेश्की बाँकी अंकमा उल्लेखनीय सुधार आएको छ ।
- भक्तपुर चक्रपथको विस्तृत आयोजना सर्वेक्षण (DPR) तयार गर्ने कार्य आंशिक रुपमा पूरा भएको छ ।
- क्षमता बिकास तालिम संचालन ।
- ग्रैह सरकारी संस्था नियमित अनुगमन र पृष्ठपोषण ।
- गाविस हरुको क्षमता अभिवृद्धि र संस्थागत विकास ।
- ग्रमीीण क्षेत्रमा सडक संजाल विस्तार ।
- गरिब दलित तथा जेहन्दार बालबालिका हरुलाई लक्षित गरी शिक्षा क्षेत्रमा सहयोग ।
- एल.जि.सि.डी.पी कार्यक्रम अन्तर्गत भौतिक निर्माण तथा सामाजिक परिचालन कार्यक्रमा प्रभावकारिता ।

४. यसवर्षको मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू

क. नीतिगत विश्लेषण

बिषय	नीति	कार्यान्वयनको अवस्था			थप पुस्ट्याई
		भएको	आंसिक रुपमा भएको	नभएको	
महिला	निर्णय प्रक्रिया र आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनमा महिलाहरुको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्दै लैङ्गिक विभेदलाई कम गरिनेछ	✓			
	महिला माथि हुने घरेलु हिंसा नियन्त्रण गर्न सरोकारवालाहरु समेतको सहभागितामा जनचेतना अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछन्		✓		
	महिला प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम संचालनका लागि सम्बन्धित निकायहरुसँग समन्वय गरिनेछ ।		✓		
	महिला विरुद्धका हिंसा नियन्त्रणका लागि उजुरी सुन्ने डेस्क स्थापना गरिएको छ		✓		शुरुवात भएको
	सामाजिक जागरण वढाउने कार्यमा सवै सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्था एवं सामुदायिक संगठनहरुसँगसहकार्य अभिवृद्धि गर्दै महिलालाई व्यवसायिकतातर्फ उन्मुख गराउन आवश्यक सीपमुलक तालिम प्रदान गरी आत्मनिर्भर बनाउँदै लगिनेछ		✓		
वालवालिकाहरु					
	जिल्लास्थित शिक्षा श्रोतकेन्द्रहरुको संयोजन तथा गैरसरकारी संस्थाहरुको सहयोगमा प्रत्येक गाविसमा बाल क्लव गठन,		✓		

बिषय	नीति	कार्यान्वयनको अवस्था			थप पुस्ट्याई
		भएको	आंसिक रुपमा भएको	नभएको	
	बालसंरक्षण तथा सम्वर्द्धन समितिको गठन तथा सहजीकरण गरी जिल्लास्तरीय बाल क्लब तथा वालसंरक्षण सञ्जालको क्षमता विकास र सुदृढीकरणको नीति अवलम्वन गरिनेछ।				
	वालवालिकाहरु माथि हुने जघन्य प्रकारका हिंसा, दुर्व्यवहार तथा शोषणलाई सम्बन्धित सबै निकायहरुसँगको सहकार्यमा नियन्त्रण गर्ने नीति अवलम्वन गरिनेछ।		✓		
	बालमैत्री स्थानीय निकाय निर्माण गर्न जिविसबाट रणनीतिक योजना तर्जुमा गरी सो बमोजिम वालमैत्री स्थानीय निकाय बनाउन पहल गरिनेछ।		✓		**रणनीतिक योजना बनाउन विभिन्न चरणमा छलफल गरिएको।**
	प्रारम्भिक वालविकास कार्यक्रमलाई थप सुदृढीकरण गरिनेछ।		✓		
	३. दलित वर्ग, आदिवासी/जनजाति				
	दलितहरुको परम्परागत सीप तथा पेशालाई आधुनिकीकरण गर्दै नयाँ सीप तथा स्वरोजगारमुखी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।		✓		
	समाजमा रहेको छुवाछुत तथा सामाजिक विभेद उन्मूलनको निम्ति आवश्यक पहल गरिनेछ। लक्षित कार्यक्रममा छुट्याइने बजेट कार्यान्वयनको प्रभावकारितामा विशेष जोड दिइनेछ।		✓		
	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत राज्यले सुविधा उपलब्ध गराउने			✓	

बिषय	नीति	कार्यान्वयनको अवस्था			थप पुस्ट्याई
		भएको	आंसिक रुपमा भएको	नभएको	
	लक्षित समूहको लगत अद्यावधिक गरीराखिनेछ साथै त्यस्तो रकमको भुक्तानी क्रमशः बैंकिङ्ग प्रणाली मार्फत गरिने तर्फ पहल गरिनेछ ।				
	गाविसस्तरीय आदिवासी/जनजाति, दलित वर्ग उत्थान, महिला समन्वय समितिहरु गठन गर्न पहल गरिनेछ ।			✓	
	४.अपाङ्गता				
	सबै निकायहरुमा भौतिक संरचना निर्माण गर्दा अपाङ्गमैत्री बनाउन उत्प्रेरित गरिनेछ ।		✓		अपाङ्गमैत्री योजना बनाउन शुरुवात गरिएको
	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको लागि सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरु संचालन गर्नुका साथै समुदायमा आधारित पुनर्स्थापना गर्ने कार्यलाई विशेष जोड दिइनेछ ।	✓			
	भक्तपुरमा गठित अपाङ्ग समन्वय समितिलाई अपाङ्गको समस्या पहिचान र कार्यक्रम तयार गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।	✓			
	भक्तपुरमा गठित अपाङ्ग समन्वय समितिलाई अपाङ्गको समस्या पहिचान र कार्यक्रम तयार गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।	✓			
	शिक्षा				
	जिल्लाको निरक्षरता उन्मूलनका लागि सम्बन्धित विकास साझेदारहरुसँग समन्वय गरी कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।	✓			

बिषय	नीति	कार्यान्वयनको अवस्था			थप पुस्ट्याई
		भएको	आंसिक रुपमा भएको	नभएको	
	विद्यालयहरुलाई प्रदान गरिँदै आएको सहयोग कार्यक्रमलाई विद्यार्थी संख्या र आवश्यकताका आधारमा निरन्तरता दिइनेछ ।	✓			
	सामुदायिक विद्यालयहरुको गुणस्तरीय शैक्षिक विकासको लागि स्वस्थ प्रतिस्पर्धा गराउन एस.एल.सी.मा उत्कृष्ट नतिजा ल्याउने विद्यालयलाई पुरस्कृत गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।	✓			
	निजी सार्वजनिक साझेदारीको अवधारणा अनुसार सरकारी तथा निजी संस्थाहरुको शैक्षिक गुणस्तरमा अझै अभिवृद्धि गरी यस जिल्लालाई शैक्षिक पर्यटन केन्द्रका रुपमा विकास गर्न पहल गरिनेछ ।			✓	
	६.स्वास्थ्य				
	स्वास्थ्य क्षेत्रलाई अत्यावश्यक र आधारभूत तथा स्वास्थ्यलाई मौलिक अधिकारको रुपमा स्थापित गर्दै तत्सम्बन्धी कार्यविधिहरु मार्फत क्रियाकलापहरु सम्पादन गरिनेछ तथा स्वास्थ्यको पहुँच सर्वसाधारणमा सहज तुल्याउने नीति अवलम्वन गरिनेछ ।		✓		
	स्वास्थ्य तथा उपस्वास्थ्य चौकीहरुमा भौतिक पूर्वाधार विकास तथा स्तरवृद्धि गर्दै स्वास्थ्य क्षेत्रबाट सम्पादन गर्ने सेवालाई समयानुकुल गुणस्तरीय बनाउन पहल गरिनेछ ।		✓		
	अधिकांश ग्रामीण महिलाहरु प्रजनन् स्वास्थ्य समस्याबाट ग्रसित रहेको तथ्यलाई ध्यानमा राखी आवश्यक कार्यक्रम संचालनका लागि		✓		

बिषय	नीति	कार्यान्वयनको अवस्था			थप पुस्ट्याई
		भएको	आंसिक रुपमा भएको	नभएको	
	गा.वि.स.हरुलाई उत्प्रेरित गरिनेछ।				
	एच.आई.भी. एड्स लगायतका अन्य सरुवा रोगहरुको नियन्त्रणका लागि यस क्षेत्रमा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्था बीच समन्वय अभिबृद्धि गरी जिल्ला एड्स समन्वय समितिलाई समन्वयकारी संस्थाको रुपमा सुदृढ गरिनेछ।		✓		
	मानव अंग प्रत्यारोपण इकाईको स्थापना गर्ने मन्त्रिपरिषद्को निर्णय भै सकेको भक्तपुर अस्पताललाई विशेषज्ञ अस्पतालको रुपमा विकास गरी उपत्यकामा रहेका अन्य अस्पतालहरुको चाप समेत कम गर्ने गरी सेवा सुविधा विस्तार गर्ने तर्फ पहल गरिनेछ।		✓		**टहरा तथा पार्किंग स्थल बनाउन पहल गरेको।**
	भक्तपुर जिल्लामा एम्बुलेन्स सेवा प्रदायक संस्था धेरै भएपनि छुट्टाछुट्टै रुपमा सेवा प्रदान गर्दा प्रभावकारी हुन नसकेको अनुभूति भएकोले एकद्वार प्रणालीबाट जिल्लामा एम्बुलेन्स सेवा संचालन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ। यसको लागि जिल्ला विकास समितिबाट अनुदानको समेत व्यवस्था गरिनेछ।			✓	
	७.जेष्ठ नागरिक				
	जेष्ठ नागरिकहरुको अनुभव र सीपलाई सामाजिक तथा आर्थिक विकासको कार्यमा उपयोग गरी उनीहरुको जीवन सहज, सुरक्षित र सम्मानित गराउने नीति अवलम्वन गरिनेछ।	✓			
	जेष्ठ नागरिकहरुको आध्यात्मिक चिन्तन र एक अर्काका भावना आदान प्रदान गर्न तथा समाजमा उनीहरुको जीवनलाई मर्यादित	✓			

बिषय	नीति	कार्यान्वयनको अवस्था			थप पुस्ट्याई
		भएको	आंसिक रुपमा भएको	नभएको	
	बनाउन सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी, निजी तथा स्थानीय संघ संस्थाहरुको समन्वय र सहकार्यमा विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।				
	८.गैसस/उपभोक्ता समिति				
	उपभोक्ता समितिद्वारा संचालित कुनै पनि योजना सम्पन्न भएपछि सो योजनाको बारेमा प्राविधिकबाट कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन र फरफारक नभएका त्यस्ता उपभोक्ता समिति तथा समितिका पदाधिकारीहरुलाई पुनःअर्को योजनाका लागि सम्झौता नगरिने कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ।	✓			
	विभिन्न क्षेत्रमा कार्यरत गैससहरुको तथ्यांकलाई अद्यावधिक गर्दै ती क्षेत्रको कार्यलाई थप व्यवस्थित बनाउनसहभागिता, साझेदारीता तथा समन्वयको व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाइनेछ।	✓			
	सामाजिक परिचालनलाई समाज रुपान्तरणको प्रमुख आधारका रुपमा लिइनेछ।		✓		
	९.युवा तथा खेलकुद				
	युवाहरुका लागि स्वरोजगारमूलक सीप तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।		✓		
	खेल मैदान तथा पूर्वाधार विकासको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ		✓		

बिषय	नीति	कार्यान्वयनको अवस्था			थप पुस्ट्याई
		भएको	आंसिक रुपमा भएको	नभएको	
	१०.संस्कृति तथा पर्यटन				
	जिल्ला पर्यटन विकास समितिलाई सुदृढ गर्दै जिल्ला पर्यटन विकास तथा व्यवस्थापन योजना अनुरुपका क्रियाकलापहरु निजी क्षेत्र, गैसस तथा अन्य सरकारी निकायहरुसँग समन्वय गरी आ.व. २०६९/७० देखि कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ। उक्त कार्यलाई समष्टिगत रुपमा अघि बढाउन एक पर्यटन विकास विशेष कोषकोस्थापना गरिनेछ।		✓		
	परम्परागत चाडपर्व, जात्रा, कला, साहित्य, संगीत सम्बन्धी क्षेत्रको संरक्षण, सम्वर्द्धन र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमसंचालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ।	✓			
ख)	**कृषि, बन तथा वातावरण :**				
	किटनाशक औषधी तथा रासायनिक मलको प्रयोगलाई न्यूनीकरण गर्दै माटो परीक्षणलाई व्यापकता दिई एक गाउँ एक उत्पादनको नीतिलाई प्रोत्साहन गरी प्राङ्गारिक खेती बारे जनचेतनाजगाउने तथा प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइएको छ।		✓		
	कृषि तथा सहकारी कृषिलाई व्यावसायीकरण गर्न जि.वि.स.बाट योजना, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अधिकांश जनताको मूख्य आय श्रोतको रुपमा रहेको कृषि क्षेत्रमा लगानीलाई निरन्तरता दिइनेछ		✓		

बिषय	नीति	कार्यान्वयनको अवस्था			थप पुस्ट्याई
		भएको	आंसिक रुपमा भएको	नभएको	
	कृषिमा विविधिकरण, व्यावसायीकरण गरी उन्नत विउविजनको प्रयोग मार्फत जिल्लाको समग्र कृषिकोउत्पादकत्व वृद्धि गर्दै लगिनेछ ।		✓		
	पशु वीमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ साथै समुदाय व्यवस्थित कृषि श्रोत केन्द्रको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।		✓		
	उपत्यकामा खपत हुने फलफूल, तरकारी तथा पशुजन्य उत्पादनलाई आय आर्जनको मुख्य श्रोतको रुपमा विकास गरी कृषकहरुलाई आत्मनिर्भर गराउन विशेष जोड दिइनेछ ।		✓		
	जिल्लाको भौगोलिक बनावटलाई दृष्टिगत गरी च्याउ, कुरिलो जस्ता नगदे तथा बेमौसमी तरकारी खेती,अन्नवाली, फलफूल, व्यवसायिक पुष्प खेतीलाई प्रवर्द्धन गरी आधुनिक कृषि प्रणाली एवं व्यावसायीकरणलाई जोड दिइनेछ ।		✓		
	कानून बमोजिम स्थापित सहकारी संस्थालाई योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रक्रियामा सहभागी गराउँदै लगिनेछ ।		✓		
	अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी वर्ष, २०१२ लाई सफल तुल्याउन सरोकारवालाहरुसँग समन्वय गरी विविध कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छन् ।			✓	
	वन, वातावरण तथा भूसंरक्षण	✓			

बिषय	नीति	कार्यान्वयनको अवस्था			थप पुस्ट्याई
		भएको	आंसिक रुपमा भएको	नभएको	
	विकास योजना संचालन गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन गर्ने परिपाटीलाई संस्थागत गर्दै लगिनेछ साथै जलवायु परिवर्तनको नकारात्मक असरलाई न्यूनीकरण गर्न सम्बन्धित निकायको सहकार्यमा विशेष कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।				
	जिल्लाको वातावरण व्यवस्थापनको लागि जनस्तरमा चेतना अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै वातावरण संरक्षणमा स्थानीय जनताको सहभागिताको अभिवृद्धि गरिनेछ।				
	जिल्लामा रहेका खानीहरु लगायत अन्य कलकारखानाहरु, जिल्लामा संचालित इट्टा भट्टा तथा क्रसर उद्योगको संचालनलाई वातावरण मैत्री बनाउने प्रयास गरिनेछ। साथै जिल्लाको समष्टिगत वातावरणीय पक्षको अवस्था मूल्यांकन गरिनेछ।	✓			
	सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघसँग साझेदारीमा कार्यक्रम संचालनलाई निरन्तरता दिइनेछ।	✓			
भूमि	सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा, गुठी लगायतका जग्गाको संरक्षणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।	✓			
	भूमि माथिको द्वैध स्वामित्वको अन्त्य गर्न मोही र जग्गाधनी बीचको जग्गा बाँडफाँडको प्रकृया हाल स्थगित रहेकोले सोबाट जिल्लावासीहरुलाई पर्न गएको असुविधालाई मध्यनजर गर्दै सो स्थगित भएको कार्यलाई निरन्तरताका लागि सम्बन्धित निकायमा		✓		

बिषय	नीति	कार्यान्वयनको अवस्था			थप पुस्ट्याई
		भएको	आंसिक रुपमा भएको	नभएको	
	पहल गरिनेछ।				
सिंचाई	साना सिंचाई कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।				
ग)	**भौतिक पूर्वाधार तथा संरचना विकास :**				
खानेपानी तथा सरसफाई	खानेपानी आयोजनाहरुको मर्मत सम्भारको व्यवस्था गरी सम्बन्धित उपभोक्ताहरुलाई जिम्मेवार बनाइनेछ		✓		
	जिल्लाभित्रका खानेपानीका स्रोतहरुको पहिचान गरी संरक्षण गर्न मुहानपोखरीमा खानेपानी स्रोत भण्डारण तथा व्यवस्थापन गर्न अध्ययन तथा सर्वेक्षण कार्य शुरु गर्ने	✓			
	भक्तपुर जिल्लालाई सन् २०१५ सम्ममा खुल्ला दिशामुक्त क्षेत्र बनाइनेछ।	✓			**गत वर्ष ७ वटा गाविसमा घोषणा गरिएकोमा यस वर्ष १६ वटै गाविसमा खुला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा भइसकेको**
	आगामी आ.व. ०६९/७० मा सिरुटार, गुण्डु, नगरकोट र सुडाल गा.वि.स.लाई खुला दिशामुक्त क्षेत्र बनाउन संयुक्त एवं समन्वयात्मक रुपमा कार्य गरिनेछ।	✓			
प्रकोप व्यवस्थापन	सम्बन्धी सूचना प्रवाह तथा सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु समन्वयात्मक रुपमा संचालनमा विशेष जोड दिइनेछ	✓			

बिषय	नीति	कार्यान्वयनको अवस्था			थप पुस्ट्याई
		भएको	आंसिक रुपमा भएको	नभएको	
	प्रकोप व्यवस्थापन रणनीति क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ।	✓			
विद्युत/उर्जा	हालै मात्र जिविसमा स्थापना भएको वैकल्पिक उर्जा तथा वातावरण शाखालाई व्यवस्थित गर्दै वैकल्पिक उर्जा तथा वातावरणसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछन्।		✓		
सडक	भक्तपुरको चक्रपथ सडक निर्माण कार्य सम्पादन गर्न चक्रपथको बाँकी खण्डको विस्तृत योजना सर्वेक्षण (DPR) कार्य सम्पन्न गर्दै निश्चित विन्दुबाट सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउने नीति लिइनेछ।	✓			
	पर्यटकीय, धार्मिक महत्वका सडकसम्म जोड्ने तथा अन्तर गा.वि.स. र अन्तर जिल्ला जोड्ने सडकहरुलाई प्राथमिकतामा राखी छनौट गरिनेछ।	✓			
	जिल्ला यातायात गुरुयोजना (DTMP) को प्राथमिकतामा परेका सडक आयोजनाहरुलाई प्राथमिकतामा राखी बजेट विनियोजन गर्दै लगिनेछ।	✓			
	जिल्लाले छनौट गरी संचालन हुने प्रत्येक आयोजनाहरुको मर्मत सम्भार कोषमा रकम राख्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य गरिनेछ।		✓		
शहरी विकास	नगरोन्मूख गा.वि.स. र नगरपालिका क्षेत्रमा जमीनमा भइरहेको खण्डिकरणलाई रोकी व्यवस्थित शहरीकरणका लागि हाल कायम रहेको मापदण्डमा सुधार गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ।		✓		

बिषय	नीति	कार्यान्वयनको अवस्था			थप पुस्ट्याई
		भएको	आंसिक रुपमा भएको	नभएको	
घ) सुशासनः					
संगठन	कार्यालयबाट सम्पादन हुने कार्यहरुलाई आधुनिक सूचना प्रणालीमा आवद्ध गराई चुस्त, दुरुस्त र प्रभावकारी वनाउन थप कार्य गरिनेछ।		✓		
	त्रि-वर्षीय क्षमता विकास योजना अनुरुप जि.वि.स., गा.वि.स., राजनैतिक दल, गै.स.स., नागरिक समाज, निजी क्षेत्र लगायतका सरोकारवालाहरुको क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।				
	जि.वि.स.को कार्यालयको विद्यमान संगठन संरचनालाई प्रभावकारी, समयसापेक्ष एवं सेवामूलक तुल्याइनेछ।		✓		**OD गरेको तर पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन नभएको**
	सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक परीक्षण जस्ता कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ	✓			
	गत विगतमा संचालित अधुरा योजनाहरुको बाँकी रहेका पेश्कि बेरुजुको रुपमा रहि रहेकोले कामको मुल्याँकनको आधारमा पेश्कि फछ्र्यौट गरी बेरुजु कम गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ।	✓			
योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा	योजना तर्जुमा एवं कार्यान्वयन प्रक्रियामा सवै सरोकारवालाहरुको सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ। पूर्वाधारहरुको पुननिर्माण तथा पुर्नस्थापनामा विशेष जोड दिइनेछ। योजनाहरुको अनुगमन तथा मूल्यांकन कार्यलाई उच्च प्राथमिकता		✓		सबै योजनामा अनुगमन हुन नसकेको नमुना छनौटको आधारमा मात्र हुने गरेको।

बिषय	नीति	कार्यान्वयनको अवस्था			थप पुस्ट्याई
		भएको	आंसिक रुपमा भएको	नभएको	
मूल्यांकन	प्रदान गरिनेछ ।				
सूचना तथा संचार	जिल्ला सूचना तथा अभिलेख केन्द्रलाई सूचना बैंकको रुपमा व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।	✓			
	जिल्लाको विकास निर्माण लगायत विविध गतिविधिहरुको सकारात्मक सूचना प्रवाह गर्ने संचार माध्यम/प्रतिनिधिलाई पुरस्कृत गर्दै लाने नीति लिइनेछ ।	✓			
	विषयगत कार्यालय, गैसस, सहकारी एवं अन्य निकायहरु समेतको सहभागितामा एकीकृत अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रणालीलाई संस्थागत गर्दै सामुहिक जवाफदेहिता वहन गर्ने परिपाटीलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।		✓		

ख. सामाजिक जिम्मेवारी बहन

१. सामाजिक परिचालन

भक्तपुर जिल्लामा सामाजिक परिचालनको क्षेत्रमा गाउँ विकास कार्यक्रम १६ गा.वि.स., गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रम ४ गा.वि.स. महिला विकास कार्यक्रम १६ गा.वि.स.मा लागु भएको देखिन्छ । यसैगरी LGCDP अन्तर्गत सामाजिक परिचालन लागू भएका वडा संख्या १४४ वडाहरु, परिचालन भएका सेवा प्रदायक संस्था संख्या ३ वटा, गठन भएका गाउँ/वडा नागरिक मञ्च संख्या १४४ वटा रहेका छन् जसमा गाउँ र वडा नागरिक मञ्चमा सहभागी संख्या २३९२ जना रहेको देखिन्छ । यसैगरी नागरिक सचेतना केन्द्र संख्या १६ वटा स्थापना भएको र सो केन्द्रमा ४३३ जनाको सहभागिता रहेको देखिन्छ । यसले भक्तपुर जिल्ला सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने कार्यमा लागिपरेको अध्ययनबाट देखिन्छ ।

सामाजिक परिचालन लागू भएका भएको गाउँ विकास समिति : १६		
वडा नागरिक मञ्च स्थापना भएका वडा संख्या : सबै १४४ वडाहरु		
वडा नागरिक मञ्चमा सहभागी संख्या : २३९२ जना		
महिला : १२४३	पुरुष : ११४९	५२% महिला
नागरिक सचेतना केन्द्र संख्या : १६ वटा		
नागरिक सचेतना केन्द्रमा सहभागी संख्या : ४३३		
महिला : ३९७	पुरुष : ३६	९२ % महिला
गाउँ विकास समितिहरु र जिल्ला विकास समितिको परिषद्मा सहभागी : ९४७		
महिला : ४५३	पुरुष : ४९४	४८% महिला

श्रोत : RBM प्रतिवेदन, ०७१ असार

२. लक्षित वर्ग तथा सामाजिक समावेशिकरण कार्यक्रम तथा लाभान्वितको अवस्था

गत आ.ब. मा बालबालिका तर्फ ११ वटा, महिला तर्फ २२ वटा तथा दलित आदिवासी जनजाति, अपांग तर्फ ३१ वटा गरी कुल ६४ वटा कार्यक्रमहरु संचालन गरिएको थियो । जसमा लाभान्तिव हुनेमा बालबालिका तर्फ १६७२, महिला तर्फ ११२८ तथा दलित, आदिवासी

जनजाति र अपांगतर्फ १०१६८ जना रहेको थियो । सबै लक्षित वर्गहरुलाई विनियोजित बजेट कार्यविधि अनुसार खर्च गरिएको पाइयो ।

लक्षित वर्ग	कार्यक्रम संख्या	विनियोजन	खर्च	लाभान्वित जनसंख्या
(क) बालबालिका तर्फ	३०	३३२५	३१२५	२४७२
(ख) महिला तर्फ	४०	१७९०	१७५१	२५७८
(ग) आदिवासी, जनजाति, दलित, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्ग तर्फ	४०	५१८५	५१७९	२६१०

३. सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम आ.ब. २०७०।७१ भत्ता पाउनेको विवरण

सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रममा गत आ.ब.मा कुल भत्ता पाउनेको संख्या १२७०० रहेको थियो । जसमा भत्ता पाउनेमा वृद्ध ६३१५, अपांग ३७२, एकल महिला २७५७ र बाल संरक्षण अनुदान अन्तर्गत १६३ जना रहेका थिए ।

क) भत्ता प्राप्त गर्ने जम्मा संख्या	१२७००
१. बृद्ध भत्ता प्राप्त गर्ने संख्या	६३१५
जेष्ठ दलित २१४, जेष्ठ नागरिक अन्य ६१०१	
२. अपाङ्ग भत्ता प्राप्त गर्ने संख्या	३७२
आंशिक ७५, पूर्ण अपाङ्ग : ३१४	
३. एकल महिला भत्ता प्राप्त गर्ने संख्या	२७५७
४. विधुवा महिला ६० वर्ष मुनि	३०९३
५. बाल संरक्षण अनुदान प्राप्त गर्ने संख्या	१६३
ख) वितरित रकम	७७४१६.३
ग) फिर्ता रकम	९००४.४

ग. भौतिक पूर्वाधार

विवरण	परिणाम
क) नयाँ ट्र्याक खोल्ने/सडक विस्तार (कि.मी)	१.८२
ख) कच्ची सडक/ग्रामीण सडक (कि.मी)	१.७४
ग) सडक ग्राभेल (कि.मी)	३.४
घ) कालोपत्रे (कि.मी)	१.३
ङ) सडक मर्मत सम्भार (कि.मी)	९.०
च) झो. पु./ट्रष्ट पुल निर्माण सम्पन्न (वटा)	२( )
छ) खानेपानी आयोजना सम्पन्न (वटा)	१७
ज) खानेपानी आयोजनाबाट लाभान्वित जनसंख्या (जना)	१८०००
झ) सरसफाई कार्यक्रम सन्चालन (शौचालय निर्माण) वटा	२
ञ) सिंचाई (हे.)	६.४
ट) भवन निर्माण तथा सुधार (विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, सामुदायिक भवन, गा.वि.स. र जि.वि.स.र न.पा. भवन आदि (वटा)	४४

भौतिक योजनाहरुको लक्ष्य तथा प्रगति

क्र.सं.	बजेट शिर्षक	लक्ष्य	सम्पन्न योजना
१	स्थानीय यातायात तथा पूर्वाधार क्षेत्रगत कार्यक्रम	२३	२२
२	ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई कार्यक्रम	१७	१७
३	जि.वि.स. अनुदान	६१	५४
४	समुदायमा आधारित ट्रस पुल	२	०
५	साना तथा मझौला सिचाई योजना	१३	११
६	सडक वोर्ड नेपालको साझेदारीमा संचालन हुने योजना	३	३
७	बौद्ध दर्शन तथा गुम्बा व्यवस्थापन कार्यक्रम	१	१

क्र.सं.	बजेट शिर्षक	लक्ष्य	सम्पन्न योजना
८	स्थानीय विकास कार्यक्रम	२१	१८
९	सँस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयबाट प्राप्त रकमबाट संचालित योजना	९	८
१०	नदी नियन्त्रण कार्यक्रम	५	३
११	निर्वाचन क्षेत्र विकास कार्यक्रम	४८	४६
१०	जि.वि.स.कोष आन्तरिक श्रोत तर्फ	१७६	१३५
	जम्मा	३७९	३१८

घ. क्षमता विकास

क्र.सं	विवरण	सहभागी
१	गाविस सचिव तथा कार्यालय सहायकहरुका लागि लेखा व्यवस्थापन तालिम	३२
२	गाविस सचिव तथा कार्यालय सहायकहरुका लागि **VERS Software** को पुर्ताजगी तालिम	३२
३	जिविसबाट **Web Base Reporting** तालिममा सहभागी	३
४	सामाजिक परिचालकहरुका लागि क्षमता विकास तालिम	१८
५	उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरु	४०
६	लैंगिक हिंसा तथा कानूनी उपचार सम्बन्धी अभिमुखीकरण	५२५
७	नागरिक सचेतना केन्द्रका सदस्यहरुका लागि अचार तथा दलमोठका परिकार बनाउने तालिम	२२०
८	विभिन्न गैससहरुको समन्वयमा सीप विकास तालिम	१५०
	जम्मा	१०२०

ङ. वित्तीय प्रगती

गत आ.व.मा स्थानीय कर, दस्तुर, बिक्री, भाडा, दण्डजरिवाना, मालपोत, पेश्की फिर्ता धरौटी जफत र अन्य आय गरी ४,९३,००,०००।०० आन्तरिक आय हुने अनुमान गरिएकोमा यथार्थ आय रु. ४,०६,२०,०००।- भई अनुमानभन्दा कम अर्थात् ८२.३९ मात्र भएको छ। यो आय विगत आ.व. २०६९।७० को तुलनामा बढी हो। उक्त आ.व.मा आन्तरिक आय जम्मा रु.३,२४,१२,०००।- थियो।

पेश्की तथा बेरुजू फर्स्यौट

गत वर्षसम्म केन्द्रीय बेरुजू रु. ८०,८९,०००।- भएकोमा रु. ५७,३९,०००।- फर्स्यौट भई रु. २३,५०,०००।- बाँकी रहेको अवस्था छ।

५. सामाजिक जिम्मेवारी र कार्य सम्पादनको लेखाजोखा

समाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	गत बर्षको लक्ष्य	उपलब्धि	कैफियत
स्वास्थ्य			
स्वास्थ्य चौकी एक घण्टा भित्र पैदल वा यातायात पहुच भएको घरधुरी संख्या		सबै घरधुरीकोलागि स्वास्थ्य चौकी तथा यातायातको पहुँच पुगेको	
५ बर्ष मुनीका बालबालिकाको प्रतिशत		७.४	
खोपमा पहुच भएको जनसंस्या (एक बर्ष मुनीका बालबालिकाको आधारमा)			
DPT3 खोप प्राप्त	८८६१	५५५७	६२.७
Polio	८८६१	५५५७	६२.७
Measles	८८६१	५६८३	६४.१
४ पटक गर्ववती जाच गरिएको महिलाको संख्या (प्रतिशतमा)	९३१२	१६८७	१८.१
दक्ष प्रसुतीकर्मीबाट प्रसुती गरिएका महिलाको संख्या	९३१२	६	४.१
झाडा पखालाबाट मृत्यु हुने बालबालिका संख्या			
सव हेल्थपोष्ट वा हेल्थपोष्टबाट सेवा लिने जनसंख्या	३१७३२३	४९३२७१	१५५.४
शिक्षा			
आधा घण्टा भित्र प्राथमिक विद्यालय नपुग्ने वालवालिकाको संख्या			आधा घण्टाभित्र जिल्लाका सम्पूर्ण जनसंख्याको पहुँच पुग्ने
पूर्व प्राथमिक शिक्षामा खुद भर्नादर			
प्रारम्भिक बाल विकास तथा शिक्षाबाट नयाँ भर्ना भएका	८० SSRP Targets २०१५ सम्म		
खुद प्रवेश दर	१०० SSRP Targets २०१५ सम्म	९१	
सहजै देखिने प्रवेश दर	१२३	१०८	

	SSRP Targets २०१५ सम्म		
प्राथमिक			
तहको सहजै देखिने भर्नादर		१२२	२०६८ को तथ्यांक
खुद भर्ना दर		९८	२०६८ को तथ्यांक
शिक्षक विद्यार्थी अनुपात		१:१२	२०६८ को तथ्यांक
विद्यालय तह (कक्षा १ -१०)			२०६८ को तथ्यांक
खुद भर्ना दर		८२	२०६८ को तथ्यांक
शिक्षक विद्यार्थी अनुपात		२२	२०६८ को तथ्यांक
तालिम प्राप्त शिक्षक प्रतिशत		८५	२०६८ को तथ्यांक
एस.एल.सी. उर्तीण दर		८०.५२	२०६८ को तथ्यांक
साक्षरता दर		८८	२०६८ को तथ्यांक
विद्यार्थी शिक्षक अनुपात			
आधारभूत शिक्षा (१-८)	३४ SSRP Targets २०१५ सम्म	१५	
माध्यमिक शिक्षा -९-१०)	२५ SSRP Targets २०१५ सम्म	२१	
७ कक्षा दोहो(याउने दर			

कक्षा १	१० SSRP Targets २०१५ सम्म	३	
कक्षा ८	२ SSRP Targets २०१५ सम्म	२	
प्राथमिक तहमा तालिम प्राप्त शिक्षक संख्या		८६३	२०६८ को तथ्यांक
निमावि तहमा तालिम प्राप्त शिक्षक संख्या		१६०	२०६८ को तथ्यांक
मावि तहमा तालिम प्राप्त शिक्षक संख्या		१५५	२०६८ को तथ्यांक
खानेपानी तथा सरसफाई			
स्वच्छ पानी पुगेको जनसंख्या वा प्रतिशत	३०३०२७	२५१५२६	८३.००
सौचालय भएको घर संख्या	६१६२१	५९३११	९६.३१

६. आ.ब. ०७०।७१ का सवल पक्षहरु

- जिल्ला विकास समिति भक्तपुरबाट संचालन गरिने कार्यक्रमहरुको सूचना प्रवाह SMS मार्फत गरिएको ।
- जि.वि.स.का ठेक्का पट्टाहरु तथा आय ठेक्काहरु पूर्ण रुपमा भ्उचयअगचभ्भलत मार्फत गर्ने गरिएको ।
- १६ वटै गाविसका कर्मचारीहरुलाई व्यक्तिगत घटना दर्ता सफ्टवेयर ख्च्क्ष क्यातधबचभ को पुनर्ताजगी तालिम दिइएको र भ.न.पा.का १७ वटै वडाहरु र मथिनपामा समेत गत आव २०७०।७१ मा क्यातधबचभ तालिम दिइएको र संचालनमा ल्याइएको ।
- पूर्ण साक्षरता, पूर्ण खोप, बालश्रममुक्त तथा पूर्ण सरसफाइयुक्त जिल्ला घोषणा गर्न विषयगत कार्यालयहरुसँगको समन्वयमा अभियान संचालनमा रहेको ।
- स्थानीय निकाय वित्तीय आयोग मार्फत मापन हुने आ.व. २०६९/७० को न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मापनमा ८० अंक प्राप्त गरी चौथो स्थानमा रहन सफल भएको साथै जिल्लाका सबै गाविस सफल हुनेमा भक्तपुर मात्र रहेको ।
- भक्तपुर जिल्ला खुल्ला दिशामुक्त जिल्ला घोषणा भई यसको दीगोपनाका लागि विभिन्न कार्यक्रम शुरु भएको ।
- केन्द्रीय तर्फको बेरुजु मध्ये ७२ प्रतिशत बेरुजु फछ्र्यौट गरी ७५ जिल्लामा पहिलो भएको ।
- कार्यालयबाट भए गरेका विकास निर्माण सम्बन्धी कार्यक्रमहरु नेपाल टेलिभिजन तथा भक्तपुर एफ एम लगायतका सञ्चारमाध्यमबाट नियमित रुपमा प्रशारण गरिएको
- योजना तथा कार्यक्रमहरुको सार्वजनिक परीक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने गरेको ।

७. गत वर्ष ०७०।७१ मा भोगेका समस्याहरू :

- निर्वाचित जनप्रतिनिधि नहुँदा एकातिर अभिभावक विहिनताको महसुस र अर्कोतर्फ जनताका जायज मागहरु सम्बोधन गर्न नसकिएको ।
- ठोस र दीर्घकालीन असर गर्ने ठूला योजनाहरू संचालन गर्न नसकिएको ।
- सीमित स्रोत साधनका बावजुद असीमित चाहना र आवश्यकतामा तालमेल मिलाउन अप्ठ्यारो महसुस भएको ।
- साना आयोजनाहरुको मागमा वृद्धि तथा बजेटको सिमितता
- जिल्ला विकास समितिको छुट्टै भवन नभएकोले साँधुरो कार्यस्थल
- ठेक्कापट्टामा Low Bidding का कारण योजना सम्पन्न गर्न कठिनाई
- प्रक्षेपण गरिए अनुरुप आन्तरिक श्रोत संकलन नहुनु र केन्द्रले तोकेको बजेट सिलिङ्गभन्दा कम बजेट विनियोजन गर्ने गरेको ।

८ सुधारको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरु तथा सुझावहरु

- दूरगामी र बहुसंख्यक जनतालाई फाइदा दिन सक्ने खालका योजना र कार्यक्रम संचालन गर्नमा सरोकारवाला सबैबाट सहयोग हुनुपर्ने साथै सीमित स्रोत, साधनको अधिकतम उपयोग हुने गरी बहुउद्देश्यीय र बहुउपयोगी योजनाहरू संचालनमा जोडदिने नीति अबलम्बन गर्न सबैको सहयोगको अपेक्षा ।
- जिल्ला परिषद्को निर्णय बाहेकका योजनाहरू संचालन गर्न नसकिने स्पष्ट नीतिगत व्यवस्थाको खाँचो महशुस गरिएको ।
- योजनाहरू गुणस्तरयुक्त बनाउनमा उपभोक्ता समितिले समेत विशेष ध्यान दिनुपर्ने ।
- जिल्ला विकास समितिको आफ्नै भवन बनाउन स्थानीय विकास मन्त्रालयले बजेटको व्यवस्था गरिदिनुपर्ने ।
- निर्वाचित जनप्रतिनिधिको व्यवस्था लामो समयदेखि नभएकोले धेरै विषयमा र धेरै क्षेत्रमा असजिलो महसुस भैरहेकाले यस विषयलाई राजनैतिक दलहरूले अब लामो समयसम्म वेवास्ता गर्न नहुने ।
- जिल्लास्तरीय बालक्लब तथा बाल संरक्षण संजालको क्षमता विकास गर्नुका साथै बालमैत्री स्थानीय निकाय निर्माणकोलागि जिविसबाट रणनीतिक योजना तत्काल तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
- गाविसस्तरीय आदिवासी जनजाति दलित वर्ग उत्थान महिला समन्वय समिति गठन गर्नु पर्ने ।
- सबै निकायहरुमा अपांगमैत्री भौतिक संरचनाहरु निर्माण गर्नु पर्ने ।
- वडा नागरिक मञ्चहरुबाट सिफारिस भएका योजनाहरुको कार्यान्वयन प्रतिशत बढाउनु पर्ने ।
- गा.वि.स. र जिल्लास्तरीय योजना तथा कार्यक्रममा सहभागीहरुको तथ्यांक चुस्त राख्नु पर्ने ।
- सामाजिक जवाफदेहिता अध्ययनको लागि तेस्रो पक्ष अनुगमन पद्धतीलाई (नागरिक समाज, पत्रकार आदि) प्राथमिकता दिनुपर्ने र उक्त अध्ययनबाट आएका सुझावहरुलाई कार्यान्वयन गर्ने ।
- जिविसको आवधिक तथा वार्षिक योजनामा विषयगत कार्यालयहरु तथा सक्रिय गैर सरकारी संस्थाहरुको नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई Tie-up गर्नु पर्ने ।
- सबै विषयगत कार्यालयहरुको विषयगत योजनाहरुमा तयारी तथा अद्यावधिक गर्नुपर्ने ।
- जिबिस अन्तर्गतका कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकासका तालीमहरु उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
- जिल्ला गरीबी अनुगमन विश्लेषण प्रणलीले औल्याएको कमजोर पक्षलाई कार्यन्वयनमा प्राथमिकता दिनुपर्ने ।

अनुसूची ३
(बुँदा १० संग सम्बन्धित)

१. विषयगत कार्यालयको नाम : कृषि विकास कार्यालय

२. लक्ष्य

कृषि पेशालाई मर्यादित बनाई व्यावसायिकरणको माध्यमबाट गरिवी निवारण गर्ने ।

३. मूख्य उद्देश्य

- बालीको उत्पादन तथा उत्पादकतत्व गरी कृषकको जीवन स्तरमा सुधार ल्याउने
- कृषि प्रणालीको विकास गरी आयस्तरका साथै रोजगारीको अवसरमा बृद्धि ल्याउने
- पकेट क्षेत्रका कृषि उत्पादनलाई बजार सम्म आबद्ध गराउने
- कृषि पेशामा महिलाको सहभागिता बढाई मूल प्रवाहमा ल्याउने

४. गत आर्थिक वर्षमा संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

संचालित कार्यक्रम / आयोजनाको नाम	लक्ष्य	उपलब्धि	कैफियत
कृषि प्रसार सेवा टेवा (४०-३/४-८०५)	१००	१००	
साना सिंचाई (४० -३/४-४६४)	१००	१००	
साना सिंचाई स्किम (४०-३-४६४/४० -४६४)	१००	१००	
सि.एम.आई.ए.एस.पि. (४०-३/४-३८२)	१००	१००	

५. सरोकारपक्षको चाहाना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू

- जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जिल्ला पशु कार्यालय, जिल्ला वन कार्यालय र जिविस गा.वि.स.हरु बीच संयुक्त कार्ययोजना निर्माण गरि कार्यकम कार्यन्वयन गर्ने ।
- जिल्लामा आवश्यक पर्ने बीउ बिजन, मल तथा अन्य कृषि सामग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने, गराउने ।
- जिल्ला विकास क्षेत्रभित्र कृषि प्रसार सम्बन्धी सेवा उपलब्ध गर्ने, गराउने ।

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता :

सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	सूचक सहितको कामको विवरण
व्यावसायीक तरकारी खेती	**पकेट क्षेत्र :** वागेश्वरी, सिपाडोल, दधिकोट, थिमी न.पा., दुवाकोट र भ्क्तौखेल (६ वटा)
खाद्य सुनिश्चितता कार्यक्रम	**नगरकोट, वागेश्वरी, सुडाल, ताथली, नंखेल, सिपाडोल, गुण्डु, दधिकोट, थिमी न.पा., भ्क्तौखेल र चाँगु (११ वटा)**

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेका समस्याहरू

- जेठको सुरुवात बाटै झरी परेकोले खुला रुपमा खेती गरिएको गोलभेडा उत्पादनमा क्षति पुगेको
- सेवा केन्द्रहरुमा भौतिक पुर्वाधारको कमी
- कार्यालयमा कार्यालय कोठाको अभाव र पुर्वाधारको कमी
- कार्यक्रम बजेटमा कमी

.

८. भावी कार्यक्रम संचालनको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू

- तरकारीमा भाइरसको नियन्त्रणकालागि किटनासक औषधीको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- हाइब्रिड जातका धानको उचित संरक्षण गर्नकालागि प्रकोप नियन्त्रणकालागि किटनासक औषधी एवं अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गरी तत्काल रिस्पोन्स गर्ने संयन्त्र निर्माण गर्नु पर्ने ।
- सेवा केन्द्रहरुमा उचित भौतिक पुर्वाधारको निर्माण
- पर्याप्त बजेटको व्यवस्था हुनु पर्ने

अनुसूची ३
(बुँदा १० संग सम्बन्धित)

१. विषयगत कार्यालयको नाम : जिल्ला शिक्षा कार्यालय

२. लक्ष्य

जिल्लामा शिक्षाको गुणस्तरमा वृद्धि गर्ने

३. मूख्य उद्देश्य

- विद्यार्थी भर्ना दर बढाउने
- सामुदायिक विद्यालयहरुको भौतिक पूर्वाधार विस्तार
- प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा मा प्राथमिकता दिने
- एस.एल.सी. परिक्षा उर्तिण दर वृद्धि गर्ने
- ज्नचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धि कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने

४. गत आर्थिक वर्षमा संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

संचालित कार्यक्रम / आयोजनाको नाम	इकाई	लक्ष्य	उपलब्धि	कैफियत
अपाङ्ग विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति (कक्षा १-८)	जना	१००	१००	
न्यूनतम सिकाइ उपलब्धी प्राप्त गर्न नसकेका विद्यार्थीका लागि कार्यक्रम (एस.एल.सी.मा. राम्रो र न्यून नतिजा भएका सामुदायिक विद्यालयमा सहकार्य)	विद्यालय	४	१००	
नयाँ कक्षाकोठा निर्माण (पि.एम.इ.सि नपुगेका तथा समुदायद्धारा व्यवस्थापन भएका विद्यालयहरुका लागि समेत) नियमित	कक्षाकोठा	८	१००	
विद्यालय भवन निर्माण ९छात्रावास निर्माण (मकवानपुर र जुम्ला)समेत०	भवन	२	१००	
विद्यालय भवन निर्माण (आ.व. २०६८।०६९ को क्रमागत)	भवन	४	१००	
विद्यालय भवन मर्मत	भवन	२	१००	
विद्यालय भुकम्पिय सुरक्षा कार्यक्रम (३ जिल्ला)	विद्यालय	२३	१००	

संचालित कार्यक्रम / आयोजनाको नाम	इकाई	लक्ष्य	उपलब्धि	कैफियत
कक्षाकोठा /विद्यालय पुनःस्थापना	विद्यालय	५	१००	
विद्यालयहरुको बाहिर वातावरण सुधार	विद्यालय	५	१००	
छात्रा शौचालय निर्माण (एःभ्क्ष्ब नपुगेका विद्यालयका लागि)	ओटा	५	१००	
विद्यालयहरुको भौतिक	ओटा	१	१००	
ऋण तथा वचतका लागि तालिम	समूह	५०	१००	
विषयगत तालिम	समूह	५०	१००	
सिडमनी	समूह	५०	१००	
स्वयंसेवकका लागि तालिम	जना	३००	१००	
स्वयंसेवक प्रोत्साहन भत्ता	जना	३००	१००	
निःशुल्क पा.पु. कक्षा १-१० (दलित ११ र १२ समेत)		१७,४४७	१००	
कक्षा १-८ मा अध्ययनरत दलित विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति	विद्यार्थी	२,२०९	१००	
कक्षा १-८ मा अध्ययनरत छात्राहरुका लागि छात्रवृत्ति (कर्णाली प्याकेज समेत)	छात्रा	५,१८०	१००	
आधारभूत तहमा अध्ययनरत लक्षित समुहका विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति (२२ जनजाती तथा सिमान्तकृत समूह, मुक्त कमैया, वादी, हलिया, चरुवाका सन्ततिलाईसमेत)	विद्यार्थी	५२	१००	
माद्यमिक शिक्षा		-	-	
द्वन्द्व पिडित छात्रवृत्ति	विद्यार्थी	-	१००	
माध्यमिक शिक्षा छात्रवृत्ति	विद्यार्थी	५७७	१००	
दलित छात्रवृत्ति (कक्षा ९-१०)	विद्यार्थी	३३६	१००	
अपांग छात्रवृत्ति (कक्षा ९-१०)	विद्यार्थी	८	३१	
विज्ञान विषयका उ.मा.वि.का लागि सघन कार्यक्रम	विद्यार्थी	२२९	१००	
क्ष्क्ष्त उबिल का आधारमा सबै स्रोतकेन्द्र र छानिएका विद्यालयहरुमा internet connectivity, ICT based education सञ्चालन र जोडकोषको आधारमा कम्प्युटर	विद्यालय	११	७३	

संचालित कार्यक्रम / आयोजनाको नाम	इकाई	लक्ष्य	उपलब्धि	कैफियत
सहयोग				
प्रारम्भिक बालविकास कक्षा	विद्यार्थी	३,३२०	८६	
प्राथमिक तह	विद्यार्थी	८,५७४	१००	
निम्न माध्यमिकतह	विद्यार्थी	७,३८९	८१	
माध्यमिक तह (लक्षित समूह समेत)	विद्यार्थी	३,६७६	१००	
उच्च माध्यमिक तह	विद्यार्थी	४,६३९	८३	
प्रा.वि. तह	विद्यालय	४७	१००	
नि.मा.वि. तह	विद्यालय	३९	१००	
मा.वि. तथा उ.मा.वि. तह	विद्यालय	३१	८५	
विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन खर्च	विद्यालय	१३७	९६	
साक्षरता कक्षा संचालनका लागि स्वंसेवक प्रोत्साहन भत्ता	जना	१३९६६	९३.९९	
सहभागीको लागि मसलन्द	जना	१९९५२	९५.७९	
पाठ्यपुस्तक खरिद र ढुवानी	जना	१९९५२	९५.७९	
सामुदायिक अध्ययन केन्द्र अनुदान	वटा	१८	५२	
विद्यालय अनुदान (प्रयोगात्मक सामग्री व्यवस्थापन लगायतका कायृका लागि	विद्यालय	१	१००	
शिक्षक व्यवस्थापन (१ जना माद्यमिक,१ ज्ना निमावि तह वारावरको प्रशिक्षक) अनुदान	जना	२	१००	
हालसम्म अनुदान नपाएका सामुदायिक उ.मा.वि.श्री पद्य .उमावि दरवारक्षेत्रलाई निर्धारित मापदण्डका आधारमा जोडकोष कार्य सम्पादन अनुदान		१	१००	

५. सरोकारपक्षको चाहना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू

- विद्यालय क्षेत्र सुधार कार्यक्रमको कार्यान्वयन
- शिक्षक,विद्यार्थी,अभिभावक लगायतका सरोकारवालाहरुमा देखिएको अभूतपूर्व जागरण र चेतनाकरणले शैक्षिक विकास र प्रवर्द्धनमा सवै क्षेत्रवाट उत्तिकै सहयोग प्राप्त हुन सक्ने वातावरण
- राष्ट्रिय वजेटको कुल अंशमा शिक्षा क्षेत्रको वजेटमा भएको वृद्धि ,स्थानीय निकाय लगायत सरकारी गैह्रसरकारी निकायहरुले शिक्षालाई अन्तरसम्वन्धित मुद्दाको रुपमा लिइ प्राथमिकताका साथ वजेट विनोजन गरेको अवस्था
- संस्थागत विद्यालयहरुको वढ्दो प्रभावले सामुदायिक विद्यालयको स्तरवृद्धिमा सकारात्मक दवाव परेको

- भक्तपुर जिल्लालाई नेपालकै पहिलो निरक्षर मुक्त जिल्ला, सबै वालवालिकालाई विद्यालय शिक्षाको पहुँच सुनिश्चित भएको जिल्ला ,सबै सामुदायिक शिक्षकको तलव भत्ता वैकवाट भुक्तानी गरिएको जिल्ला र शैक्षिक पर्यटनको गनतव्य जिल्ला निकट भविश्यमै गर्ने तयारी भएको
- आगामी शिक्षा दिवस २०७० ,भाद्र २३ गतेको अवसरमा भक्तपुर जिल्लाको शैक्षिक सुधार,विकास र प्रगतिका लागि सरोकारवाला र सम्वद्ध पक्षको राय,सुझाव र प्रतिवद्धता समेटेर वृहत्तर भक्तपुर शैक्षिक घोषणा गर्नका लागि विद्यालय तहदेखि नै गहन छलफल,वहस र सुझाव संकलन कार्य आरम्भ भएको आदि ।

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता :

सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	सूचक सहितको कामको विवरण

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेका समस्याहरू

- कुनै कार्यक्रममा वजेट वढी हुनु (विद्यालय कर्मचारी) कुनैमा कमी हुनु - निमावि ,मावि तहका शिक्षकको तलव भत्ता (३९ लाख नपुग)
- एकै वर्षमा ३ पटक वजेट आउनु
- थप वजेट र कार्यक्रम समयमा प्राप्त नहुनु
- संस्थागत विद्यालयको लागि शिक्षक पेशागत विकास लगायतका कार्यक्रममा सहयोग हुन नसक्नु
- जिल्ला शिक्षा योजना अद्यावधिक गर्न वजेट र कार्यक्रम नहुनु
- साक्षर भक्तपुर अभियानमा सामाजिक र राजनैतिक क्षेत्रको चासो,प्रतिवद्धता र परिचालन अपेक्षित रुपमा वढ्न नसक्नु
- वलविकास केन्द्रका सहयोगी कार्यकर्ताको पारिश्रमिक वृद्धि हुन नसक्नु
- विद्यालय अनुगमन,निरीक्षण र सुपरीवेक्षण नतिजामूलक ढंगले संचालन हुन नसक्नु

.

८. भावी कार्यक्रम संचालनको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू

- जिल्लाको आवश्यकताअनुसार बजेटको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- वर्षमा एकै पटक समयमा वजेट निकासाको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- जिल्ला शिक्षा योजना अद्यावधिक गर्नकालागि वजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- साक्षर भक्तपुर अभियानमा सामाजिक र राजनैतिक क्षेत्रको चासो,प्रतिवद्धता र परिचालन बढाउनकालागि समय समयमा सरोकारवालाहरुसंग अन्तरक्रिया, गोष्ठी जस्ता कार्यक्रमको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- वलविकास केन्द्रका सहयोगी कार्यकर्ताको पारिश्रमिक वृद्धि गर्नु पर्ने ।
- विद्यालय अनुगमन,निरीक्षण र सुपरीवेक्षण नतिजामूलक ढंगले संचालन गर्नु पर्ने ।

अनुसूची ३
(बुँदा १० संग सम्बन्धित)

१. विषयगत कार्यालयको नाम : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय

२. लक्ष्य

- पशुहरुको प्राथमिक उपचार गर्ने
- पशुहरुको सर्जिकल उपचार गर्ने
- पशुहरुको Gynecological उपचार गर्ने

३. मूख्य उद्देश्य

- दुध फुल तथा मासुको विकास तथा प्रबर्धन गर्ने
- पशुको नश्ल सुधार कार्यक्रम
- पशु आहारको विकास

४. गत आर्थिक वर्षमा संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

संचालित कार्यक्रम / आयोजनाको नाम	**लक्ष्य**	**उपलब्धि**	**कैफियत**
पशु सेवा प्रसार निक्षेपित	१००	१००	
सहकारी खेती कुखुरा पालन	१००	१००	
बर्डफ्लू नियन्त्रण कार्यकम	१००	१००	
पशु प्रजनन अभियान	१००	१००	
नियमन	१००	१००	
जुनोसिस	१००	१००	

५. सरोकारपक्षको चाहना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू

- १कार्यालय तथा भक्तपुर एफ.एम को संयुक्त लगानीमा प्रत्येक शनिवार बेलुकी ७.०० बजे देखी ८.०० बजे सम्म कृषि तथा पशु पालन सम्बन्धि बिभिन्न कृयाकलापहरुको कार्यकम एफ. एम बाट प्रसारण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिएको ।
- जिल्ला प्रशासन कार्यालयको आयोजनामा चािलित ५ वटा एकिकृत घुम्ती शिविरमा सहभागी भै ६२५० पशु पंक्षीमा पशु स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याएको ।
- जिल्ला विकास समितिको सहयोगमा कार्यालयमा सोलार सेट राखेको ।
- भवन मर्मत तथा संभार डिभिजनको सहयोगमा कम्पाउण्ड वाल निर्माण भएको ।
- सुडाल गा.वि. स. बाट स.वा केन्द्रलाई भवन उपलब्ध गराउ निर्णय भएको ।
- वर्डभिजन बाट रेफि ५ र एआई गन १० वटा उपलब्ध भएको ।

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता :

आदिवासी जनजाति तथा दलित वर्गलाई पुगेको सेवाको विवरण

सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र		सूचक सहितको कामको विवरण						
	इकाई	वार्षिक वितरित सेवा सामग्री	वितरित वा सामग्री			लाभाविन्वत परिवार संख्या		
			जनजाति	दलित	अन्य जाति	जनजाति	दलित	अन्य
मेडिकल उपचार सेवा	,,	१३२९०	३४५५	१७२८	८१०७	२२८८	१२३०	५४३०
माइनर सर्जिकल सेवा	,,	२५१६	५५३	३२७	१६३६	३२३	१९८	१३८६
गाइनाकोलोजीकल सेवा	,,	५३१	१२२	४८	३६१	८७	३२	२१०
कृ.ग गाइ भैसी	,,	९०२१	२४५४	७९७	५७७०	१९४७	२४३३	३४६६
प्रयोगशाला सेवा	,,	१३१२	३१५	९२	९०५	२०७	५३	७८०
से.के स्तर तालिम	,,	२४०	१२०	६०	६०	१२०	६०	६०
हिउदे घाँसको बिउ	प्याकेट	७५	२०	१५	४०	२०	१५	४०
जम्मा		२६९८५	७०३७	३०६७	१६८७९	४९९२	४०२१	११३७२
प्रतिशत			२६	१२	६२	२४	२०	५६

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेका समस्याहरू :

- कार्यालयमा सवारी साधनको अभाव ।
- कार्यालयमा बेठक/तालिमहल तथा स्टोर रुमको अभाव ।
- कार्यालयको आवास क्षेत्रमा कम्पाउण्ड वाल नभै असुरक्षित हुनुकासाथै जग्गा अतिक्रमण हुदै गईरहेको ।
- माग भए अनुसारका कार्यक्रमहरु संचालन गर्न बजेटको अभाव हुनु ।

८. भावी कार्यक्रम संचालनको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू

क. भक्तपुर जिल्ला कुखुरा तथा बंगुल पालनकोलागि उपयुक्त क्षेत्र भएकोले व्यावसायिक रुपमा कुखुरा तथा बंगुर पालनलाई प्रोत्साहन गर्नु पर्न ।
ख. दुग्ध उत्पादनकालागि पनि यो जिल्ला उपयुक्त रहेकोले दुग्दजन्य पदार्थ उत्पादनमा जोड दिनु पर्ने ।
ग. कार्यालयमा सवारी साधन उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
घ. कार्यालय भवनकोलागि थप बजेटको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
ड. माग भए अनुसार कार्यक्रम बजेट वृद्धि गर्नु पर्ने ।

अनुसूची ३
(बुँदा १० संग सम्बन्धित)

१. विषयगत कार्यालयको नाम : जिल्ला खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय

२. लक्ष्य

स्वच्छ वातावरण कायम तथा खानेपानीको आपूर्ति

३. मूख्य उद्देश्य

- जिल्लाका गाविस हरुलाई खुल्ला दिशा मुक्त बनाउने ।
- स्वच्छ खानेपानीको आपुर्ति गर्ने ।
- खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी आयोजनाहरु कार्यन्वयन गर्ने ।
- स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाईसम्बन्धी जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्य गर्ने ।

४. आर्थिक वर्ष २०७०।०७१ मा संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

संचालित कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	**लक्ष्य**	**उपलब्धि**
क्रमागत आयोजना सञ्चालन गर्ने	प्राथमिकतामा परेका आयोजनाहरु	१४ वटा आयोजनाहरु कार्यान्वन भएका
खुल्ला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा	१६ गाविस र २ न.पा	१०० प्रतिशत

५. सरोकार पक्षको चाहाना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू :

- जिल्लालाई खुल्ला दिसा मुक्त गर्ने अभियानमा समन्वयको भुमिका ।
- पाचौ दक्षिण एशीयाली सरसफाई सम्मेलनको (SACOSAN- IV) उद्घाटन भक्तपुरमा प्रस्तावित हुनु ।
- आठ वटा गा.वि.स .खुल्ला दिसा मुक्त क्षेत्र घोषणा भई सक्नु ।

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता :

सामाजिक जिम्मेवारी क्षेत्र	**सूचक सहितको कामको विवरण**
शौचालय निर्माण	२०४८
खानेपानीबाट लाभान्वित संख्या	२५१५२६
शौचालय भएको घरपरिवार संख्या	५९३११

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेको समस्याहरू :

- वालकोट ढल निर्माण कार्यको लागी प्रस्तावित उपचार केन्द्रको लागी जग्गा प्राप्त हुन नसकेको ।
- सरसफाईको अभियानलाई घर घर टोल टोलबाट आत्मासाथ हुन समय लाग्ने देखिएको ।
- मानविय सभ्यताको परिचय भनेको सरसफाई हो भन्ने धारणा आम समुदायमा स्थापित हुन समय लाग्ने देखिएको ।

८. भावी कार्यक्रम संचालनको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू :

- योजनाको अपनत्वको बारेमा छलफल र सम्वधित सरोकारवालाले जिम्मेवारी लिनु पर्ने ।
- विरोध र समस्या मात्र केलाउनुको साथमा समाधानका लिखित प्रस्ताव आउनु पर्ने ।
- प्रत्येक कार्यक्रममा समयको महत्व बुझि तोकिएको समयमा शुरु र अन्त्य हुनु पर्ने ।

अनुसूची ३
(बुँदा १० संग सम्बन्धित)

१. विषयगत कार्यालयको नाम : जिल्ला बाल कल्याण समिति

२. लक्ष्य

बालबालिकाको सहभागिताको अधिकार सुनिश्चित गर्नु

३. मूख्य उद्देश्य

- जिल्ला रहेका बालबालिकासंग सम्बन्धित काम गर्ने सरकारी तथा गैह्र सरकारी संघ संस्थाहरुको बीचमा समन्वय गरी काम गर्नु
- बाल अधिकार र बाल संरक्षण सम्बन्धी जिल्ला तथा गा.वि.स. स्तरमा सचेतनामूलक बाल मैत्री गा.वि.स. सम्ब्नधी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने
- जोखिममा परेका बालबालिकाहरुलाई मानवीय सहयोग पुचाउने
- कानूनी विवादमा परेका अभिभावक विहिन तथा संरक्षण विहिन बालबालिकाको संरक्षणमा सहयोग पुचाउनु
- जिल्लामा बालबालिका सम्बन्धी भएका कामहरुको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्ने
- आपतकालिन बालबालिकाको लागि बाल उद्धार कोषको स्थापना गरी सहयोग गर्ने

४. आर्थिक वर्ष ०७०।७१ मा संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

संचालित कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	लक्ष्य	उपलब्धि	कैफियत
जिल्लामा बालश्रम रोकथामको लागि जिल्लामा क्रियाशील राजनीतिक दल, व्यवसायी, ट्रेड यूनियन र सरोकारवालाहरु संग अन्तक्रिया कार्यक्रम	१	१	
बालअधिकार संरक्षणमा गा.वि.स. सचिवहरुको काम,कर्तव्य सम्बन्धी गा.वि.स. सचिवहरुसंग अन्तरक्रिया	१	१	
राष्ट्रिय बालदिवस मनाउनका लागि	१	१	
भक्तपुर जिल्लालाई बालश्रम शोषण मुक्त जिल्ला बनाउनका लागि पाँच वर्षिय रणनीतिक योजना तयारी	१	१	
बालक्लब, बालक्लब सञ्जाल सञ्चालन निर्देशिकालाई अन्तिमरुप प्रदान गरी जारी गर्ने	१	१	

संचालित कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	लक्ष्य	उपलब्धि	कैफियत
भक्तपुर जिल्लामा बालबालिकको क्षेत्रमा कार्यरत सरकारी निकाय तथा गैर सरकारी संस्थाहरुको कार्यक्रम एवं सेवा सम्बन्धी रेखाङ्कन चित्रण	१	१	
सम्बन्धित सरोकारवालाहरु संग जिल्ला बालकल्याण समितिको कार्यक्रम समिक्षा एवं कार्यक्रमबारे जानकारी तथा छलफल	१	१	
गाँउ बाल संरक्षण तथा संबर्द्धन उपसमितिलाई बालअधिकार सम्बन्धी तालिम/अभिमुखिकरण	१	१	

५. सरोकार पक्षको चाहाना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेको समस्याहरू :

- बाल क्लव गठन गर्दा लक्षित बालबालिकाको सहभागिताको कमी हुने गरेको
- बालकल्याण कार्यक्रम सञ्चालनको लागि बजेट अपुग
- अल्पकालिन बालगृहको व्यवस्था नभएको
- जिल्लास्तरको बाल क्लबको सञ्जालको कोषमा रकम अभाव
- बाल श्रमिकहरुको तथ्याङ्कको अभाव
- महिला विकास कार्यालय र बाल कल्याण समिति बीचको कार्य क्षेत्र स्पष्ट नहुनु

८. भावी कार्यक्रम संचालनको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू :

- बाल क्लव गठन गर्दा लक्षित/खास बालबालिकाको सहभागिताको सुनिश्चित गर्ने ।
- बालकल्याण कार्यक्रम सञ्चालनको लागि बजेट बढाउनु पर्ने ।
- बाल श्रमिकहरुको तथ्याङ्कको संकलन यथासक्य गरी बाल श्रमिक लक्षित कार्यक्रम गर्नुपर्ने ।

अनुसूची ३
(बुँदा १० संग सम्बन्धित)

१. विषयगत कार्यालयको नाम : महिला तथा बालबालिका कार्यालय

२. लक्ष्य

- मूलप्रवाहीकरण
- समावेशीकरण
- शशक्तीकरण

३. मूख्य उद्देश्य

- लक्षित विपन्न महिलाहरूको शशक्तिकरणको लागि समुदाय तहमै प्रत्यक्ष सामनजिक परिचालन
- विकेन्द्रित विकास प्रक्रियामा लैङ्गिक र बाल अधिकारको मूल प्रवाहीकरणमा सहजीकरण
- बालबालिका साथै जेष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति एवं गैह सरकारी संगठनका लागि सम्पर्क सेवा
- महिलाहरूको अर्थोपार्जनमा सहयोग गर्ने
- व्यवसायीक समूह विकास

४. आर्थिक वर्ष ०७०।७१ मा संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

संचालित कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	लक्ष्य	उपलब्धि	कैफियत
समूह गठन र वचत परिचालन	**१२ समूह**	**१२ वटा समूह गठन भई परिचालन भइरहेको**	
समिति गठन	२ समिति	२ वटा समिति गठन भई परिचालन भैरहेको	
साविक गा.वि.स.का नया वडा तर्फ समूह सदस्यको अनुशिक्षण तालिम,३ दिने	**६० जना**	६० जना सदस्यले तालिम लिई कार्यक्रममा सहभागी भइरहेको	
साविक गा.वि.स.का पँराना वडा तर्फ समूह सदस्यको अनुशिक्षण तालिम,तिन दिने	६० जना	६० जना सदस्यले तालिम लिई कार्यक्रममा सहभागी भइरहेको	
महिला पुरुष समविकास तालिम ३ दिने गाउँस्तर (महिला समितिलाई अनुदान)	९० जना	३ वटा समितिलाई अनुदान दिईएको	
लेखापालन तालिम	**२० जना**	संस्थामा स्पष्ट लेखा राख्ने प्रक्रिया थालनी भएको	

संचालित कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	**लक्ष्य**	**उपलब्धि**	**कैफियत**
नेतृत्व तथा संस्थागत विकास तालिम,५ दिने जिल्ल स्तरमा	२५ जना	महिलाहरु सशक्त भई आफ्नो हक अधिकारबारे सचेत भएको	
महिला संस्थाका अध्यक्षमाझ चौमासिक अन्तरक्रिया २ दिने जिल्लास्तर	२ पटक	संस्थाको अनुभव आदान प्रदान भई संस्थाको अवस्थाबारे जानकारी भएको ।	
स्थानीय संभाव्यता हेरी सर्वोत्तम व्यावसायिक अवसर पहिचान तथा कार्ययोजना तयारी ४	१ पटक	व्यावसायिक परियोजना छनौट भएको	
सीप विकास तालिम , ७ दिने जिल्लास्तर	२० जना	चागँनारायण गा.वि.स.का२० जना दलित तथा जनजाती महिलाहरुलाई वाखापालन तालिम सञ्चालन	
सीप विकास सम्वन्धि ५ दिने पँनरताजगी तालिम जिल्ला स्तर	५० जना		
जिल्ला स्रोत समूह बैठक	**२ पटक**		
महिला दिवस	१ पटक		
वालगृहको संयूक्त निरीक्षण	**२ पटक**		
राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय वाल दिवस	२ पटक		
महिला जागृति			
सामाजिक परिचालिकाको प्रोत्साहन भत्ता र दशै खर्च	**५२ महिना**		
परिचालिका भ्रमण तथा बैठक खर्च	१२ पटक		
विविध			
आधार रेखा सूचना फाराम छपाई	**१ पटक**		
दिवसिय कार्यक्रम पटक	६ पटक		
ईमेल इन्टरनेट पहुंच	१ पटक		
कार्यक्रम भ्रमण खर्च	३६ पटक		
सामाजिक सँरक्षा तर्फ			
अपाङ्गता सम्बन्धी कार्यक्रमः ▪ समुदायमा आधारित कार्यक्रम ▪ पँनर्स्थापना र विकासको लागि	आ.अ		

संचालित कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	लक्ष्य	उपलब्धि	कैफियत
स्रोत केन्द्र ▪ सिद्धिस्मृति प्रतिष्ठान ▪ जिल्ला वाल कल्याण समिति			
ज्येष्ठ नागरिक उपचार सेवा कार्यक्रम	आ.अ		
३.महिला सशक्तीकरण कार्यक्रमः			
मानव बेचविखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण सम्वन्धि वैठक	**३ पटक**		
मानव बेचविखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण सम्वन्धिमा एक दिने गोष्टी	१ प्टक	मानव बेचविखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण सम्वन्धि वैठक वसेको	
मानव बेचविखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण सम्वन्धि उद्धार कोष स्थापना जम्मा	१ पटक	मानव बेचविखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण सम्वन्धमा समँदायका अगँवा महिलाहरु सँसँचित भएका	
लैंगिक हिंसा निवारणका लागि महिला संस्थाहरुको एकिकृत विकास कार्यक्रम			
तह ३ का गा.वि.स.मा समँह गठन	**१५जना**	**समँह गठन भै परिचालन भैरहेको**	
समँहका सदस्यहरुलाई अनँशिक्षण कार्यक्रम	३० जना		
साशँ वँहारी अन्तरकृया कार्यक्रम	३० जना	कार्यक्रम संचालन पस्चात सासँ वँहारीविच सम्वन्धमा सँधार	
महिला संस्थाको अवस्था विश्लेषण	एक पटक	अवस्था विशलेषण भएको	
महिला संस्थालाई बहँउपयोगी अनँदान	१ पटक	तरकारी संकलन केन्द स्थापनाका लागि तयारी भैरहेको	
जिल्लामा कोष स्थापना			
.कोष स्थापनाको लागि कार्यालय संचालन खर्च			
.गा.वि.स.मा कोष स्थापना .आय आर्जन कार्यक्रम संचालन			
महिला संस्थामा प्रभावित सहायत कोष स्थापना कोष अनँदान	**१ संस्था**		
जिल्ला कानँनी सहायता कोषमा अनँदान	१ पटक		

संचालित कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	लक्ष्य	उपलब्धि	कैफियत
सेवा प्रवाहको सँदृढीकरणका लागि जिल्ला कानँनी सहायता समितिलाई अनँदान	१ पटक		
जिल्ला कानँनी सहायता समितिको वैठक संचालन	१ पटक		
लैगिंक हिंसा निवारण संयोजन समितिको वैठक संचालन	१ पटक		
निगरानी किताव तथा मास्केवारी फारम छपाई	१ पटक		
संयूक्त राष्ट्र् संघ सँरक्षा परिषदको प्रस्ताव नं. १३२५ र१८२० सम्वन्धि कार्यक्रम			
.समुदायका अगुवा महिलाहरुलाई संयूक्त राष्ट्र् संघ सुरक्षा परिषदको प्रस्ताव नं. १३२५ र१८२० सम्वन्धि तालिम	८० जना		
.संन्जाल सदस्यहरु माझ संयूक्त राष्ट्र् संघ सँरक्षा परिषदको प्रस्ताव नं. १३२५ र१८२० सम्वन्धि अन्तरकृया कार्यक्रम	पटक		
ब्रोसर छपाई	प्याकेज		
.कार्यालय प्रमँखहरुलाई संयूक्त राष्ट्र् संघ सँरक्षा परिषदको प्रस्ताव नं. १३२५ र१८२० सम्वन्धि अन्तरकृया कार्यक्रम	पटक		

५. सरोकार पक्षको चाहाना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू :

क. प्राप्त उपलब्धीको समबर्धन

ख. वडा समितिको प्रतिस्थापन

ग. व्यवसायिक समूहको विकास

घ. लक्षित वर्गसंग काम गर्ने गै.स.स. लाई सहयोग र सहकार्यका लागि परिचालन र प्रोत्साहन गर्ने

ङ. लक्षित वर्गलाई विकासको मूल प्रवाहमा ल्याउनका लागि उनीहरूले नै समूह मार्फत पहिचान गरेका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने

च. महिला बालबालिका जेष्ठ नागरिक अपाङ्गहरूलाई लक्षित गरेर सेवा सूविधा , परामर्श तथा चेतनामूलक कार्यक्रमको सञ्चालन गर्ने

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता :

सामाजिक जिम्मेवारीका क्षेत्रमा मुख्य गरी निम्न कार्यक्रमहरु संचालन भएका थिए:

- जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य उपचार कार्यक्रम
- अपाङ्ग परिचय पत्र वितरण कार्यक्रम
- सामाजिक परिचालन
- व्यवसायिक महिला समूह विकास तथा आय आर्जन सम्बन्धी कार्यक्रम
- पूनर्स्थापना केन्द्र सञ्चालन
- लैङ्गिक हिंसा ,चेलीबेटी बेचबिखन, बालबाकिा, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेको समस्याहरू :

- गा.वि.स. अनुदानबाट महिला वर्गलाई लक्षित गरी उपलब्ध गराइने अधिकांस बजेट भौतिक पूर्वाधारमा खर्च गर्ने प्रवृति
- गा.वि.स. को योजना प्रक्रियामा महिलाहरूको सहभागिता न्यून देखिनु
- गा.वि.स.को बजेटबाट महिला तथा बालबालिका लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा यस कार्यालयसंग समन्वय हुन नसक्नु
- अन्य संघ संस्थाहरूबाट आय आर्जनका लागि धेरै अनुदान दिने हुदाँ कार्यक्रम प्रति आकर्षण बढ्न नसक्नु
- अधिकांस संघ संस्थाहरू वचत कार्यक्रममा केन्द्रित रहेको तर तीनीहरू बीच आपसी समन्वयमा कमी रहेको

८. भावी कार्यक्रम संचालनको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू :

- गा.वि.स. अनुदानबाट महिला वर्गलाई लक्षित गरी उपलब्ध गराइने बजेट महिला विकास अन्तरगत खर्च गर्नु पर्ने ।
- गा.वि.स. को योजना प्रक्रियामा महिलाहरूको सहभागिता बढाउनुपर्नै ।
- गा.वि.स.को बजेटबाट महिला तथा बालबालिका लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा यस कार्यालयसंग अनिवार्यरुपले समन्वय गरेर गरिनुपर्ने ।

अनुसूची ३
(बुँदा १० संग सम्बन्धित)

१. विषयगत कार्यालयको नाम : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय

२. लक्ष्य

मृत्यूदर घटाउने र स्वस्थ जनशक्ति तयार गर्ने

३. मूख्य उद्देश्य

- बाल तथा मातृ मूत्युदर घटाउने
- रोगीको संख्यामा कमि ल्याउने
- स्वास्थ्य स्तर प्रवर्धन गर्ने

४. आर्थिक वर्ष ०७०।७१ मा संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

संचालित कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	**लक्ष्य**	**उपलब्धि**
बाल स्वास्थ्य कार्यक्रम	जिल्ला भर	जिल्ला भर
परिवार स्वास्थ्य	जिल्ला भर	जिल्ला भर
रोग नियन्त्रण	जिल्ला भर	जिल्ला भर
उपचारात्मक कार्यक्रम	जिल्ला भर	जिल्ला भर
स्वास्थ प्रवधनात्मक कार्यक्रम	जिल्ला भर	जिल्ला भर
स्थानीय तहमा जनसंख्याको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रम	जिल्लाका सबै स्वास्थ्य तथा उप स्वास्थ्य चौकीका इन्चार्जहरूलाई लैङ्गिक हिंसा र समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने	जिल्लाका सबै स्वास्थ्य तथा उप स्वास्थ्य चौकीका इन्चार्जहरूलाई लैङ्गिक हिंसा र समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिएको

५. सरोकार पक्षको चाहाना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू :

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता :

सामाजिक जिम्मेवारी क्षेत्र	**सूचक सहितको कामको विवरण**
उपचारात्मक कार्यक्रम	सेवाग्राही सवैलाई

स्वास्थ्य प्रवर्धनात्मक	आवश्यकता अनुसार
खोप	खोपमा पहुच भएको जनसङ्ख्या ६२.७ प्रतिसत
४ पटक गर्भवती जाँच गरेको महिला संख्या	५०.९ प्रतिसत
दक्ष प्रसुती कर्मीबाट प्रसुती गरिएका महिलाको संख्या	४.१ प्रतिसत
उप स्वास्थ्य चौकी र स्वास्थ्य चौकीबाट सेवा लिने घरधुरी परिवार संख्या	१५५.४ प्रतिसत

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेको समस्याहरू :

- बजेट ढिलो निकासा हुने जसले गर्दा कार्यक्रम सञ्चालनमा पनि ढिलाई हुने गरेको ।
- कार्यक्रमको विस्तार सँगै पूर्वाधार बन्न नसकेको
- कार्यक्रम छनोटको साथै कर्मचारीहरूको नियुक्ति र पदस्थापन पक्रियामा राजनैतिक हस्तक्षेप
- आमा सुरक्षा कार्यक्रममा स्थानीय निकायहरूबाट (गा.वि.स.) अपेक्षित सहयोग प्राप्त हुन नसक्नु
- धेरैजसो गा.वि.स. बाट स्वास्थ्य क्षेत्रको लागि वजेट विनियोजन हुन नसक्दा स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन हुन नसकेको ।

८. भावी कार्यक्रम संचालनको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू :

- कार्यक्रम र कार्यालयहरुको विस्तार सँगै पूर्वाधारको विकास समेत गर्नुपर्ने ।
- आमा सुरक्षा कार्यक्रमलाई स्थानीय निकायहरूबाट (गा.वि.स.) सहयोग प्रदान गर्नुपर्ने ।
- धेरैजसो गा.वि.स. बाट स्वास्थ्य क्षेत्रको लागि वजेट विनियोजन हुन नसक्दा स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन हुन नसकेको ।

अनुसूची ३
(बुँदा १० संग सम्बन्धित)

१. गैरसरकारी संस्थाको नाम र कार्यक्षेत्र : सि.बि.आर. संस्था, भक्तपुर

कार्यक्षेत्र भक्तपुर जिल्लाको १६ गाविस र २ नगरपालिका

२. लक्ष्य

अपांगता भएका व्यक्तिहरुको समावेशी विकास, समावेशी समाज र गरिबी न्यूनीकरणमा टेवा पुरयाउने ।

३. मूख्य उद्देश्य

- राष्टिय तथा स्थानीय साधन स्रोत र सेवाको परिचालन र समन्वय गरी भक्तपुर जिल्लाका सबै प्रकारका अपांगता भएका व्यक्तिहरुको अवस्था सुधार र अधिकारको उपभोगमा वृद्धि गर्ने

४. आर्थिक वर्ष ०७०।७१ मा संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

संचालित कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	लक्ष्य	उपलब्धि
१, स्वास्थ्य र पुनर्स्थापना क, जनचेतना कार्यक्रम : बिभिन्न बर्गलाई बिभिन्न बिषयमा जम्मा ४१८ जनालाई ज्ञान र क्षमता अभिबृद्धि गरेको		
अभिभावक तथा यूवा अपांगता		१६८
मेडिकल बिद्यार्थी		१५२
स्कूल शिक्षक र शिक्षिका		३९
अपांगता भएका ब्यक्ति		४५
यूवा समुह तालिम ३ दिने		१४

५. सरोकार पक्षको चाहाना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू :

ग, रोकथामूलक र सी.बी.आर.द्धारा संचालित विविध क्लिनिकहरुबाट (कान परिक्षण, मानसिक स्वास्थ्य, स्वास्थ्य शिबिरहरु) ***१५१४***

(पु . ७५६, म. ८३८) जनालाई लाभान्वीत भएका थिए ।

- ४० जनालाई नियमित औषधी व्यवस्थापन गर्न सहयोग भएको र ४ जनाको अर्प्रेशन सम्पन्न भएको
- ७६ जना अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरुलाई बिभिन्न अस्पतालमा संम्प्रेशन ९चभाभचचबा0 गरियो ।
- ईरिक फिजियोथेरापि क्लिनिकबाट १३८ जनालाई ३१२ पटक सेवा उपलब्ध भएको

ग, रोकथामूलक र पुनर्स्थापना सेवाः

- जम्मा २२१ जना बिभिन्न अपांगता भएका ब्यक्तिहरुलाई बिभिन्न पुनर्स्थापन सेवाहरु प्रदान गराएको
- ४०५ जनालाई परामर्श सेवा उपलब्ध गराएको,
- गृहभेट सेवा १०६ जनालाई सेवा प्रदान ,
- २६ जनालाई साधन उपकरण व्यवस्था गर्न सहयोग (व्हीलचियर – १ जनालाई, बिशेष मेच –९ जनालाई, वाकर –५ जनालाई, बैशाखी– ८ जनालाई , बिषेश जुत्ता– २ जनालाई र कृतिम हात १ जनालाई र कृतिम खुट्टा १ जनालाई आदि ।

२. शिक्षाः

- घरधुरी सर्वेक्षण अनुसार स्कूल उमेरका ८६ प्रतिशत अपांगता भएका बालबालिका पठनपाठन गरेको पाईयो । जस मध्ये ६० प्रतिशत मात्र हाल नियमित अध्ययन गरिरहेको पाईएको छ
- सीबीआरबाट संचालित बहिरा स्कूल र २ वटा दिवा स्कूल (बहुअपांता भएका बालबालिका) मा ९३ जनाले पठनपाठन गर्ने अवसर पाईरहेका छन् ।
- सामान्य स्कूलमा १२ जनालाई पठनपाठन गर्न आर्थिक (छात्रबृत्ति) सहयोग र ३ जनालाई घरधुरी ट्यूशन पढाउन सहयोग ।
- सामान्य स्कूलमा अध्ययनरत्त बालबालिकाको स्कूलमा अनुगमन, जिशिकाबाट छात्रबृत्ति लिनमा सहयोग
- बहिरा बालबालिकाको अभिभावकलाई सांकेतिक भाषा तालिम र दिवा कक्षामा संगित कक्षा संचालन

३. जिबिकोपार्जन:

ब्यबसायिक तालिम:

- १० अपांगता भएका यूवाहरुलाई र परिवारलाई कागजको बिभिन्न सामाग्री बनाउने तालिममा सहयोग

४ शसक्तिकरण:

- सबै ग्रामिण अपांगता पुनर्स्थापना समितिलाई क्षमता अभिबृद्धि गर्न आवश्यक प्राबिधिक सहयोग प्रदान,
- २ पटक ग्रा.अ.पु.स.को संजाल बैठक सम्पन्न भएको ,
- २ जनालाई (चांगु ग्रा.अ.पु.स. र नगरकोट ग्रा.अ.पु.स.बाट) १ महिने आधारभूत सीबीआर तालिममा सहयोग प्रदान,
- २०७० असार महिना सम्ममा ११८८ जनाले अपांगताको परिचय पत्र प्राप्त गरिसकेका छन् ।
- जिबिसबाट अपांगतासंग सम्बन्धीत संघसंस्थालाई प्राप्त रु ६,०००,००। बाट २० वटा संस्थाहरुलाई बित्तरण र जिल्ला स्तरिय कार्यक्रम गर्न र सबै प्रशासनिक कार्य जिम्मा लिई सम्पन्न आदि ।

५, सामाजिक :

- भक्तपुरमा रहेका सबै संघसंस्थाहरु मिलेर बिश्व अपांग दिवस भब्यताका साथ भक्तपुर नगरमा नगर परिक्रमा गरी सम्पन्न,
- २५ जना बहिरा बालबालिकालाई शैक्षिक भ्रमण,राष्टिय र स्थानिय खेलकूदमा सहभागि र ७५ जना बहु अपांगता भएका बालबालिकाको लागि चिडियाखानामा भ्रमण र बोसी खेलमा सहभागि भएको ,र अन्य क्रियाकलापमा सहभागि ।

६, संस्थागत ब्यबस्थापन :

- यस अवधीमा उचयवभअत ब्दचयबम संग सम्बन्ध कायम भई त्यस संस्थाबाट स्वयमसेवकहरु सिबिआरमा काम गर्न पठाएर सहयोग पुगेको छ ।
- जिल्ला शिक्षा कार्यालयबाट ८ जनाको अनुदान शिक्षक कोटा र १ जना आयाको कोटा बराबरको पारिश्रमिक सहयोग मिलेको छ ।
- Step Forward Nepal बाट ६ जना बालबालिकाको लागि पठनपाठन गर्न छात्रबृति सहयोग पाएको छ।
- महिला बिकास कार्यालयबाट समाज कल्याण मंत्रालयको सिबिआर कार्यक्रम, अपांगता सम्बन्धी परामर्शएवं सूचना केन्द्र संचालन गर्न सहयोग मिलेको छ ।
- जाईका नेपालबाट २ बर्षको लागि एक जना अकुपेस्नल थेरापिस्ट स्वयमसेवक सहयोग मिलेको,

- जिबिसको अपांगता समन्वय समिति मार्फत केहि कार्यक्रम गर्न सहयोग मिलेको,
- सीबीआरलाई व्यक्तिगत तवरबाट सानो तिनो रुपमा सहयोग र कार्यक्रम संचालन गर्न श्रोत परिचालन गर्दै आएको ,
- लक्ष्य र उदेश्य प्राप्ति गर्न २० जना कर्मचारीहरु कार्यरत्त छन् । जस मध्ये १० जना महिला र ५ जना अपांगता भएका व्यक्ति छन् ।
- २ जना स्वयम सेवक दिवा स्कूलमा (म्यूजिक शिक्षक) र फिजियोथेरापी क्लिनिकमा एक जनालाई आशिंक भ्रमण शुल्क दिनु पर्ने ।
- २ बर्षको लागि एक जना जाईका स्वयमसेवक कार्यरत्त छ ।

६. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेको समस्याहरू :

- १४ प्रतिशत बहु अपांगता भएका बालबालिका शिक्षामा पहूच नहुनु
- बहु अपांगता भएका बालबालिकाको लागि संचालित दिवा स्कूल को लागि ठाउँको अभाब साथै बहिरा स्कूलको लागि पनि
- अपांगता भएका व्यक्तिहरुको लागि आय आर्जनको व्यवस्था नभएको
- अपांगता भएका बालबालिकाको लागि स्थानिय अपांग घरको व्यवस्था नभएको

७. भावी कार्यक्रम संचालनको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू :

- बहु अपांगता भएका बालबालिका शिक्षामा पहूच पुरयाउने नीति हुनु पर्ने
- बहु अपांगता भएका बालबालिका तथा बहिराहरुकोलागि उचित भवनको व्यवस्था गर्नु पर्ने
- अपांगता भएका व्यक्तिहरुको लागि आय आर्जनको व्यवस्था मिलाउनु पर्ने
- अपांगता भएका बालबालिकाको लागि स्थानिय अपांग घरको व्यवस्था गर्नु पर्ने

अनुसूची ३
(बुँदा १० संग सम्बन्धित)

१. गैरसरकारी संस्थाको नाम र कार्यक्षेत्र : नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, भक्तपुर जिल्ला शाखा

कार्यक्षेत्र भक्तपुर जिल्लाको १६ गाविस र २ नगरपालिका

२. लक्ष्य

मानवता , निश्पक्षता र तटस्थता जस्ता मूलभूत सिद्दान्तमा आधारित स्वतन्त्र मानवीय संस्थाको विकास

३. मूख्य उद्देश्य

रेडक्रस अभियानको एक अंगको रुपमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भक्तपुर जिल्ला शाखाले रेडक्रस अभियानका सात आधारभूत सिद्दान्तहरुलाई आधार बनाएर मानवीय सेवाको बिकास गर्ने ।

४. आर्थिक वर्ष ०७०।७१ मा संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

संचालित कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	**लक्ष्य**	**उपलब्धि**
१. रक्तसंचार सेवा	**१२५०० प्रिन्ट** **२०००० प्रिन्ट** **५००० जना** **६ पटक** २००० जना	**११३१८ प्रिन्ट** (९१%) **१८००२ प्रिन्ट** (९०%) १८४७ (९२%)
२. एम्बुलेन्स सेवा	**२००० जना**	**१८४७** (९२%)
३. विपद् व्यवस्थापन	**१०० परिवार** **१०० परिवार** **१** **२८ ठाँउ**	**१०५ परिवार** **१०५ परिवार** (१००)
४. प्राथमिक उपचार सेवा	४ पटक १५० जना	८०%
५. जनचेतना अभिबृद्धि र प्रचार प्रसार		80%
६ अभिमुखिकरण तथा प्रशिक्षण	159	90%
७. लैगिक तथा समावेशीकरण	६०	८०%
८. प्रबर्द्धनात्मक प्राथमिक उपचार प्रशिक्षण	४ पटक	७५ %
९. विभिन्न दिवसहरु	४५० जना	९०%
१२. बालकेन्द्रित विकास प्रयास कार्यक्रम	४२	९८%

५. सरोकार पक्षको चाहाना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू :

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेको समस्याहरू :

- परियोजनाका गतिविधि बाहेक अन्यमा आफ्नै स्रोत (आर्थिक सहयोग, चन्दा संकलन, सदस्यता शुल्क, हलभाडा) बाट खर्च गर्नुपर्ने भएकोले कार्यक्रम संचालनमा आर्थिक समस्या हुन ।
- रक्तसंचार सेवालाई थप चुस्त र दुरुस्त राख्नको लागि आवश्यक उपकरण पर्याप्त नहुनु ।
- रक्तसंचार सेवाको लागि कुनै पनि निकायबाट पर्याप्त सहयोग नभएका कारण सेवा शुल्क लिन बाध्य हुनु ।

८. भावी कार्यक्रम संचालनको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू :

- सरकारी वा गैर सरकारी निकायबाट बिपद् व्यवस्थापनको लागि निर्धारीत कार्यक्रम समुदायमा संचालन गर्दा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी संग समन्वय र सहकार्यमा संचालन गर्दा कार्यक्रम अझ प्रभावकारी हुने ।
- सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरुबाट प्राप्त सहयोग र समन्वयको लागि हार्दिक आभार ब्यक्त गर्दै आगामी दिनमा पनि रक्तदान कार्यक्रमहरुको आयोजना गर्नहुन अनुरोध ।

अनुसूची ३
(बुँदा १० संग सम्बन्धित)

१. गैरसरकारी संस्थाको नाम र कार्यक्षेत्र : भक्तपुर पर्यटन विकास समिति

कार्यक्षेत्र भक्तपुर जिल्ला

२. लक्ष्य

समुदायलाई पर्यटन व्यावसायमा मूलप्रवाहीकरण गरी उनीहरुको आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि गर्ने

३. मूख्य उद्देश्य

पर्यटन विकासका मुद्दालाई सम्बन्धीत निकायमा पुरयाउने तथा सहजकीकरण गर्ने तथा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने तथा भक्तपुरमा सांस्कृतिक पर्यटनको विकास गर्ने ।

४. आर्थिक वर्ष ०७०।७१ मा संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

संचालित कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	**लक्ष्य**	**उपलब्धि**
विश्व पर्यटन दिवस २७ सेप्टेम्वर २०१३ एवम अन्तर्क्रिया कार्यक्रम	पर्यटनको महत्व र यसका फाईदाहरुको वारेमा महिला जन समुदायहरुलाई जनचेतना वृद्धि गराउने । पर्यटकहरुलाई हस्तकलाका सामाग्रीहरु निमार्ण गर्ने प्रकृयाको वारेमा जानकारी प्रदान गरी हस्तकलाका उत्पादनहरु प्रति आर्कषित गराउने ।	९० %
सातौ वार्षि साधारण सभा	नया कार्य समितिको चयन गर्नु तथा संस्थाकाको आय व्यय वारे सदस्यहरुलाई जानकारी दिनु ।	९५%
भक्तपुर सदक महोत्तसव २०६९ मा सहभागिता	पर्यटन सम्वधि जानकारी दिनु	१०० %
Bhaktapur Tourism Info Magazine को प्रकाशन	पर्यटन गतिविधिहरु वारे जानकारी प्रदान गर्नु	९५%
अतिथि सत्कार तालिम (House Keeping Training)	होटल व्यवसायको स्तरको विकास गर्न तथा दक्ष जनशक्तिको विकास	९०%
पाचौ राष्टिय पर्यटन मेला २०७० सहभागिता	समग्र भक्तपुरको प्रवर्द्धन गर्नु तथा भक्तपुर पर्यटन सम्वधि जानकारी दिनु	९०%
वाल यौन दुव्यवहार सम्वन्धि अन्तर्क्रिया कार्यक्रम	होटल व्यवसायीहरलाई वाल यौन दुव्यवहार सम्वन्धि जानकारी गराउनु	९५%
विस्केट जात्रा शान्ति र्‍यालीमा तथा व्रोसर वितरण	विस्केट जात्रालाई शान्तिपुर्वक मनाउने सम्वन्धमा नगरवासीलाई सु(सुचित गराउने ।	९०%
भक्तपुरमा रहेका लोकल गाईठडहरु संग अन्तर्क्रिया कार्यक्रम	लोकल गाईड सम्वन्धि समस्याको पहिचान तथा गाईड तालिम सम्वन्धि छलफल गर्नु	९०%

५. सरोकार पक्षको चाहाना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू :

- पर्यटन, संस्कृति सम्पदा र वातावरण वारे सचेतना अभिवृद्धि
- पर्यटन विकास र सास्कृतिक सम्पदाको संरक्षणमा सन्तुलन कायम राख्न चेतना अभिवृद्धि
- पर्यटन सरोकारवालाहरु बिच अन्तरक्रिया।
- पर्यटनका नकारात्मक असरहरुवारे चेतना अभिवृद्धि ।
- आन्तरिक एवं बाह्य पर्यटकहरुलाई भक्तपुरका विभिन्न स्थानहरुको जानकारी ।
- नेवारी मौलिक कला संस्कृतिको प्रचार प्रसार।
- परम्परागत संगित र नृत्य प्रति स्थानीय जनताको अभिरुची बृद्धी गरी यस्ता सम्पदाको संरक्षणमा जनचेतना बृद्धी।
- नेवारी खाद्य संस्कृतिको प्रवर्द्धन ।
- स्थानीय पर्यटकीय उत्पादनको प्रवर्द्धन
- राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय रुपमा भक्तपुरलाई प्रबर्द्धन ।
- विस्केट जात्रा सम्वन्धि सचेतना जगाई जात्रालाई शान्तिपूर्वक संचालन गर्न सफल,
- देशी तथा विदेशीहरुलाई विस्केट जात्रावारे जानकारी।

७. आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेको समस्याहरू :

- वजेटको अभावले कार्यक्रमको लक्षित उद्देश्य प्राप्तीमा कठिनाइ
- वजेटको अभावले सम्पन्न गर्न नसकिएका कार्यक्रमहरु
- अतिथी व्यवस्थापन, स्थानीय पथप्रर्दशक तथा कूक तालिम।
- संस्थागत सहकार्य र समन्वयको अभावले पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि गरिएका कार्यक्रमहरुवाट अपेक्षित सफलता प्राप्त गर्न नसकिएको
- पर्यटनमा महिला सहभागितालाई वृद्धी गर्न जिल्लाका महिला समुह र संघ, संस्था वीच समन्य र सहकार्य हुन नसक्नु ।

८. भावी कार्यक्रम संचालनको लागि चाल्नुपर्ने कदमहरू तथा सुझावहरू :

- क्षेत्रगत विकासमा क्रियाशील संस्थाहरुलाई नियमित वार्षिक वजेटको व्यवस्था हुनपर्ने । यसवाट क्षेत्रगत विकासमा क्रियाशील संस्थाहरुको विकासमा सहयोग पुग्नका साथै विषयगत क्षेत्रको पनि विकासमा टेवा पुग्ने ।
- जिल्लामा पर्यटन विकासका लागि संस्थागत समन्वयन र सहकार्यवाट कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने ।
- जि.वि.स.वाट कुनैपनि स्थानिय संस्थालाई वजेट विनियोजन गर्दा निम्न पक्षमा ध्यान दिनपर्ने देखिन्छ ।
    - कुन क्षैत्रमा कार्यरत संस्था हो ?
    - समान काम गर्ने अन्य संस्था छ वा छैन ?
    - किन यो जरुरी छ ?
    - वजेट विनियोजन पछि कार्यक्रम सञ्चालनमा कस्तो टेवा पुग्ने ?
    - पुन भविष्यमा त्यस्तै प्रकृतिको कार्य सञ्चालन गर्न पर्ने वा नपर्ने ।
    - पर्ने भए किन ? नपर्ने भए किन ?
    - यसले एकातिर संस्थालाई इमान्दारीपुर्वक कार्य सञ्चालन गर्न वाध्य गराउछ भने अर्कातिर जि.वि.स.को विनियोजित वजेटको पनि सहि सदुपयोग हुन्छ ।

मिति : २०७१ कार्तिक